

[Steen Folke]

jeg har haft lejlighed til at argumentere udførligt for her i tinget i flere omgange.

Ib Nørlund (DKP):

Vi er ikke udvalgsberettigede ved behandlingen af dette lovforslag, og derfor vil jeg godt vende tilbage til et problem, som jeg, hvis vi havde været i udvalget, måske kunne have spurgt om dér. Vi havde det ved første behandling, men jeg synes ikke, det blev afklaret på daværende tidspunkt.

Det er spørgsmålet om, i hvilken grad det er Grønlandsministerens fastsættelse af regler om valget, som forhindrer listeforbund på Grønland. Jeg vil gerne stille spørgsmålet på den måde: kan Grønlandsministeren erklære her offentligt, at det ikke er på grund af hans stilling, at der ikke er indført listeforbund ved valgene på Grønland?

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Jeg skal her som ved førstebehandlingen svare, at det problem, som hr. Ib Nørlund nævner, har været behandlet meget indgående i Grønlands landsråd. Ingen medlemmer af Grønlands landsråd har været i tvivl om beslutningen, og den beslutning, man har truffet i Grønlands landsråd, har jeg fulgt; jeg har fulgt den i dette tilfælde, som jeg har fulgt den i andre tilfælde; det er det, der er traditionen.

Det kan man beklage sig over, eller hvad man vil, efter temperament, men jeg har fulgt Grønlands landsråds indstilling, en indstilling, som landsrådets forretningsudvalg har givet udtryk for ved en fornyet forhandling i Grønlandsministeriet for ikke så forfærdelig længe siden.

Jeg har meget vel set, at man udlægger det sådan, at det er Grønlandsministeren, der ikke vil noget andet, men den udlægning må jeg tage afstand fra. Jeg har fulgt de resultater, Grønlands landsråd er nået til, og det, som Grønlands landsråds forretningsudvalg har fastholdt. Intet andet ville heller være rimeligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets §§ 1-6 og dets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Forespørgsel til statsministeren:

Forespørgsel af Bollmann (CD), Langsted (CD) og Melchior (CD):

»Vil regeringen tilkendegive, at der ikke i de kommende år vil blive gennemført stigninger under nogen form i beskatningen af jord og fast ejendom, for derigennem at skabe det fornødne grundlag for reelle overenskomstforhandlinger, hvis resultat ikke senere udhules af stigende boligudgifter?«

(Forespørgsel nr. XVII. Anmeldt 23/1 79. Fremme af foresp. vedtaget 26/1 79).

Forhandling

Bollmann (CD):

Baggrunden for, at centrum-demokraterne har ønsket denne debat om boligbeskatningen og dens sammenhæng med overenskomstforhandlingerne, turde være ganske klar. Næsten i et halvt år, altså siden SV-regeringens tilblivelse, har det svirret med trusler om en værdistigningsafgift. Vidt forskellige rygter er bragt til torvs; ikke alene har der været forskelle mellem de to regeringspartiers oplysninger, men så sandelig også mellem de udtalelser, der er fremkommet fra medlemmer af samme regeringsparti. Resultatet har været usikkerhed og utryghed ikke alene hos de mere end 60 pct. af befolkningen, der i dag bor i eget hus, men også hos arbejdsmarkedets parter. Denne usikkerhed er tilmed blevet yderligere forstærket gennem den sidste måneds debat om afskaffelse af rentefradraget, igen præsenteret på forskellige måder fra de to regeringspartier.

På det tidspunkt, da denne forespørgsel blev fremsat, var der heller ingen, der kendte regeringens planer for lejeværdibeskatningen og grundbeskatningen i de kommende år. Alle disse spørgsmål har naturligvis stor ind-

[Bollmann]

flydelse på, hvad den enkeltes indtægt skal bruges til i fremtiden. Det har dermed stor betydning for overenskomstforhandlingerne.

Centrum-demokraterne ønsker ingen indblanding på forhånd i disse forhandlinger fra folketingets side. Men vi ønsker, at regeringen klart skal sige, at man ved at undlade stigninger i boligbeskatningen vil medvirke til, at reallønnen ikke udhules.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Om den forespørgsel, som CD her rejser, kan jeg sige, at regeringens generelle holdning allerede er tilkendegivet i åbningsredegørelsen. I den siges der (folketingets forhandling 1978-79, sp. 13):

»... at boligudgiften ikke må stige mere end den forventede indkomststigning i de kommende år som følge af eventuelt ændrede skatteregler.«

Det var, hvad vi sagde dengang, og det er også det, vi søger at følge op på det tidspunkt, det måtte være rigtigt at gøre det. Først vil jeg sige, at hvad lejeværdien for egen bolig angår, så er den jo fastlagt for 1979. Der er derfor ingen grund til, skal vi sige alarm i denne forbindelse. Desuden kan jeg da sige, at den 31. januar har ministeren for skatter og afgifter fremsat forslag vedrørende 1980, og generelt kan man nærmest tale om en nulløsning, idet de nye beregningsregler skønnes kun at indbringe et merprovenu på ca. 40 mill. kr.

Da man ved forslagene har ønsket at fjerne forskellen mellem de ca. 785.000 boliger, der er erhvervet efter 8. december 1969, og de ca. 300.000 boliger, der er erhvervet tidligere, hvad angår beskatningsforhold, så sker der mindre reguleringer mellem grupperne.

I gennemsnit bliver der for enfamilieshuse tale om en forhøjelse af lejeværdien på ca. 6 pct., spændende fra et par procent for ejendomme erhvervet efter 8. december 1969 til knap 15 pct. for ejendomme, der er erhvervet tidligere.

For tofamilieshuse og ejendomme, der anvendes til både bolig og erhverv, bliver der tale om en lille nedgang i lejeværdien. De konkrete regler for 1981 kan der ikke siges noget om i dag. Det kan der ikke, da vi jo hverken kender indkomstudviklingen eller resultaterne af den 17. alm. vurdering. Men

ved udgangen af 1980 er vi jo også nær ved udgangen af overenskomstperioden.

Som bekendt overvejer regeringen mulighederne for at begrænse fradragsretten for privat gæld. Gennemføres en sådan begrænsning, vil de nødvendige overgangsregler blive fastlagt, så de stemmer med den målsætning for udviklingen i boligudgifterne, som jeg nævnte før.

Den værdistigningsskat, som er planlagt, skal afløse den nuværende kapitalvindingskat og vil ikke komme til at påvirke de løbende boligudgifter. Det er sagt mange gange, og jeg understreger det ved denne lejlighed.

Hvad grundskatterne angår, er det i primærkommunerne overladt til den enkelte kommunalbestyrelse at fastsætte grundskyldpromillen. Det ville næppe blive mødt med velvilje i kommunerne, hvis vi greb ind i det kommunale selvstyre på dette område, hvor der er tale om en meget lang tradition. For den amtskommunale grundskyld har der i de senere år været et loft, som for 1979 er 15 promille, og denne promille ønsker vi fastholdt for 1980 og for 1981.

Bollmann (CD):

Jeg må naturligvis først takke statsministeren for den meget korte mundtlige redegørelse og konstatere, at regeringen på et meget lille område har været imødekommende. Dels er der nu fremsat lovforslag om lejeværdi og grundskyld – det skal jeg vende tilbage til – dels er lovforslaget om uændret grundskyld selvfølgelig en klar imødekommelse af synspunkterne bag CDs forespørgsel, desværre blot på et meget lille område.

I regeringsaftalen fra august var optaget afsnittet om en værdistigningsafgift. Punktet var vel egentlig udformet som en hensigtsrklæring, hvor man på én gang knyttede en forbindelse til overenskomstforhandlingerne og samtidig gennem skatteministeren bebudede en ikrafttræden pr. 1. november 1978.

Efter nogle måneders heftig debat og efter et kraftigt pres måtte skatteministeren meddele, at lovforslaget naturligvis ikke kunne få tilbagevirkende kraft, og at der ikke var enighed mellem de to partier om forslaget udseende.

Det sidste blev forklaret med tekniske vanskeligheder ved udformningen, men det reel-

[Bollmann]

le indhold var og er vel fortsat, at de to regeringspartier ikke kan enes om indholdet, og at de formentlig aldrig vil kunne enes. Det skal CD ikke beklage, tværtimod. Vi har aldrig kunnet se det rimelige i at gennemføre en sådan værdistigningsafgift. I særdeleshed forekommer det næsten tåbeligt, at man siger til lønmodtagerne: hvis I nu vil opføre jer pænt og holde igen under lønforhandlingerne, så skal I få en værdistigningsafgift.

Jeg ved godt, man har sagt, at den ikke skal give et særlig stort provenu i starten, men vi advarer, for når først afgiftsloven er der, så vil det ikke være vanskeligt at forhøje satsene.

Vi er ikke forbavsede over, at en vis del af socialdemokratiet ønsker denne afgift; det er blot en videreførelse af den tidligere skatteministers tanker. Men det er uforståeligt, at partiet venstre kan gå med til et sådant forslag. Venstre, der gik til valg på nøjagtig det modsatte, har nu solgt samtlige ejerboliger til fordel for nogle måske tvivlsomme fordele for landbruget. Naturligvis er der behov for ændringer i kapitalvindingsskatten i nedadgående retning på landbrugets område. Men man hjælper jo ikke én gruppe ved at gøre det lige så dårligt for en anden gruppe, nemlig boligejerne.

At man så på det sidste har kædet spørgsmålet om afskaffelse af ekspropriationsbeskatningen sammen med værdistigningsafgiften, gør jo ikke sagen bedre.

Derfor kan vi kun opfordre regeringen til, når nu man alligevel ikke kan enes, fuldstændig at opgive planerne om værdistigningsafgift, netop for at skabe ro på dette område før overenskomstforhandlingernes afslutning; så er truslen i hvert fald fjernet dér.

På baggrund af de seneste dystre rapporter om muligheden eller måske snarere de manglende muligheder for lønstigning er det vigtigt, at staten går forrest i en begrænsning af udgiftsstigningerne.

På et andet område, der kan få næsten lige så stor betydning, nemlig med hensyn til rentefradragsretten, er det også lykkedes regeringspartierne at sprede en usikkerhed, der kun kan skade forløbet af arbejdsmarkedets forhandlinger.

Spørgsmålet om en begrænsning af rentefradraget er jo ikke nyt, men efterhånden er der tradition for, at hver gang der kommer

en ny skatteminister, så skal der en ny undersøgelse til. Efterhånden har vi vel liggende en 3-4 rapporter, der klart understreger bl. a. vanskelighederne ved at sondre mellem erhvervsmæssig gæld og privat gæld.

Disse betænkeligheder er imidlertid fejlet af bordet, ikke mindst af venstres politiske ordfører, hr. Ellemann-Jensen, der med en flot håndbevægelse i dele af dagspressen har ordnet problemerne ved at sige, han har ubegrænset tillid til skatteministeren på dette område. Jeg tror, at denne tillid er knap så udtalt fra andre sider her i salen.

Siden da har venstres gruppeformand så forsøgt at kvæle denne debat ved at sige, at der i hvert fald ikke foreløbig skal ske noget. Forvirringen er så blevet total, når et tredje medlem af venstres folketingsgruppe og i øvrigt også medlem af skatte- og afgiftsudvalget på det allersidste siger, at det nok overhovedet ikke kan lade sig gøre at foretage en rimelig sondring. Nej, nu skal hele problemet pludselig løses ved, at nye ejere skal af med 20 pct. i udbetaling, når de køber fast ejendom.

Selvfølgelig vil det være udmærket med en større udbetaling, men det kræver under alle omstændigheder en større opsparing, og selv om vi har fået en skatteminister fra partiet venstre, så har vi ikke det sidste halve års tid her i tinget set nogen større velvilje over for forslag, der skulle fremme opsparingen, i hvert fald ikke større, end vi så, da skatteministeren var socialdemokratisk.

Debatten om fradragsretten har løbet i mange år og vil sikkert også foregå lang tid endnu. Den hører ikke isoleret til i en situation som nu, men man må i givet fald gå ind i en større reform, og den tager sin tid.

Vi forlanger ikke og vi ønsker ikke en afskaffelse af fradragsretten for renter, og vi vil ikke tage initiativ til et sådant forslag, men vi har sagt, at hvis der i øvrigt er flertal herfor, så kan det formentlig kun gennemføres som en beløbsbegrænsning for så vidt angår fremtidig gæld og så selvfølgelig med samtidig afvikling af lejeværdibeskatning, grundbeskatning osv. Men også her gælder det, at hvis regeringen virkelig ønsker at hjælpe overenskomsterne igennem på en rolig og rimelig måde, så er der en udmærket anledning til i dag at sige, at i den kommende periode skal der være ro også om dette spørgsmål.

[Bollmann]

Siden CD anmeldte forespørgslen, har regeringen som nævnt fremsat lovforslag om forhøjelse af lejeværdien for 1980, altså kun for et år. Jeg er ganske klar over, at lovforslaget er til første behandling i morgen, men da det hænger sammen med de øvrige beskatningsformer, er jeg nødt til at sige et par enkelte ting hertil også.

CDs ønske er klart, nemlig at vi ikke skal have nogen stigning på dette område. Og hvad ser man så? Ja, skatteministeren har her fra denne talerstol – jeg tror, det var i sidste uge – sagt, at regeringens mål var en stigning, der ikke var større end de forventede stigninger i indkomsterne. Det har statsministeren bekræftet for et øjeblik siden. Man har i lovforslaget om lejeværdi udregnet en gennemsnitsstigning på 6 pct. Men hvad er en sådan gennemsnitsberegning værd, når meget store grupper får stigninger på 20–25 pct.? Jeg er da spændt på, om statsministeren eller skatteministeren kan garantere disse grupper en sådan lønfremgang.

Så henviser man til administrative forenklinger og gør det ved i særlig grad at straffe folk med ældre huse, altså huse erhvervet før den 9. december 1969. Ja men har regeringen fuldstændig overset, at netop disse huse i vid udstrækning er de samme, som giver et såkaldt overskud, et fiktivt overskud, og at det i hovedsagen vil være ældre medborgere, der herved får en ekstra skatteforhøjelse? Vi har ikke noget imod en ligestilling, men så må det da ske med anvendelse af modsat fortegn, altså en nedsættelse for huse fra perioden efter 1969.

Det er også svært at se, med hvilken begrundelse de større huse fortsat skal straffes ekstra hårdt, altså huse, der på grund af det nuværende vurderingssystem kommer over på den forkerte side af grænsen.

I den forbindelse ville det have været interessant at høre, hvor langt man er med forberedelserne til overgang til et nyt vurderingssystem, altså kontantvurderingsprincippet. Dette princip har jo været forfægtet som et ønske fra venstre adskillige gange, og selv om venstre nu er i regeringen, så er det vel ikke opgivet.

Derfor vil jeg spørge ganske konkret: er der nogen som helst mulighed for, at vurderingen i 1981 vil kunne foretages efter kontantvurderingsprincippet, og er det overvejelser herom, der er grunden til, at lejeværdi-

reglerne i forslaget kun skal gælde for 1980, eller hvor mange år vil indførelsen af dette princip endnu blive udskudt?

CD beklager dybt, at regeringen ikke har anvendt nulstillingstanken på lejeværdiområdet, som man har for så vidt angår den amtskommunale grundskat. Jeg skal ikke i dag gå yderligere i detaljer med disse to sidste forslag. Det kan vente til i morgen, hvor jo også to af CDs tidligere forslag, der denne gang er fremsat af det konservative folkeparti, er til behandling.

I disse dage appelleres der til arbejdsmarkedets parter, og parterne er uden tvivl også mest interesserede i at finde en løsning selv. At denne løsning ikke kan indeholde ret store lønforhøjelser i kroner og øre, behøver man ikke at være spåmand for at finde ud af. Derfor er det endnu mere vigtigt, at den realløn, der bliver et resultat af disse forhandlinger, ikke udhules af stigende boligudgifter til det offentlige. Derfor er det også vigtigt, at diverse trusler om nye byrder fjernes, uanset om det er trusler, der tænkes effektueret i forbindelse med en overenskomst eller om ½ år eller senere. Kun på denne måde er der en mulighed for, at parterne på arbejdsmarkedet kan skabe et forlig, som befolkningen kan have tillid til.

Det er muligt, at der i den senere tid har været for mange forespørgselsdebatter i tinget. Alle partier vil naturligvis forsvare deres egen forespørgsel. Det vil jeg også gøre, for jeg synes, vi i dag har muligheden for at få understreget sammenhængen mellem, hvad der sker på arbejdsmarkedet, og hvad der sker her i tinget. Tinget skal, så vidt det overhovedet kan lade sig gøre, undlade at blande sig i forhandlingerne på arbejdsmarkedet. Det tror jeg et stort flertal er enig i, men det forhindrer ikke, at man siger til parterne: vi er klar over, at der er en vanskelig økonomisk situation. Derfor vil vi gerne hjælpe til ved at sige, at der i hvert fald ikke i de næste to år skal ske stigninger i beskatningen af ejerboligen.

Karl Nielsen (S):

Man kan godt undre sig over tidspunktet for denne forespørgsel fra CD og også over dens ordlyd, idet regeringen har fremsat forslag, der giver svar på centrale dele af forespørgslen, nemlig om amtsgrundskyldpromil-

[Karl Nielsen]

len, som fastsættes uændret til 15 for årene 1980 og 1981, og forslag, som fastlægger lejeværdi m. v. for ejerboligområdet for 1980. Efter dette sidste forslag vil lejeværdierne under ét for hele ejerboligområdet stige med ca. 6 pct. Det vil sige, at på disse to vigtige områder for ejere af boliger holdes stigningen inden for rammerne af det, statsministeren udtalte i sin åbningsredegørelse i oktober 1978, hvori det bl. a. hed, at det bør sikres, at boligudgifterne ikke stiger mere end den forventede indkomststigning i de kommende år som følge af eventuelle ændrede skatteregler.

Men måske ønsker centrum-demokraterne med denne forespørgsel at lægge op til en debat om ændringer i rentefradragsretten af privat gæld samt en værdistigningsafgift på al jord og fast ejendom. For så vidt angår rentefradragsretten af privat gæld mener vi ikke, at tiden er inde til at tage en sådan debat. Jeg kan dog sige, at vi er enige i det, statsministeren sagde i sin åbningsredegørelse: at overveje gennemførelse af regler, der kan begrænse den hidtil ubegrænsede ret til at fradrage renter af privat gæld.

Det rejser naturligvis en række problemer at foretage en sådan begrænsning, og det må være helt klart – det er det for socialdemokratiet – at det må ske på en sådan måde, at ingen, der har disponeret i god tro til gældende regler på dette område, kommer i økonomiske vanskeligheder. Det må altså foregå på en meget lempelig måde over en længere årrække.

Vi har således ikke lagt os fast på nogen bestemt model, men vi vil gerne henvise til de tanker, som er nedfældet i skatterede- gørelsen fra maj 1978.

Vi er helt klar over, at der ligger problemer i at sondre mellem erhvervsrenter og privatrenter, men vi mener på den anden side, at problemerne ikke er større, end at de kan løses på en rimelig og en fornuftig måde. Grundene til, at vi ikke kan tillade den ubegrænsede fradragsret af privat gæld fortsat, er samfundsøkonomiske og indkomst- og formuefordelmæssige, for vi ved jo, at det beløb, der vil blive bragt til fradrag her i 1979 for så vidt angår renter af privat gæld, udgør et sted mellem 40 og 50 mia kr. Vi ved også, at så lille en del som 4 pct. af skatteyderne – det er skatteydere med indkomster over 150.000 kr. – har 30 pct. af hele fradragsmassen. Det viser en selvangivelsesun-

dersøgelse, der er foretaget i 1977. Jeg synes, at blot disse få tal med al tydelighed understreger, at der må arbejdes ihærdigt for at finde en løsning på dette problem.

Om det forslag til en værdistigningsafgift til afløsning af den nuværende kapitalvindingsskat, som regeringen har bebudet, vil jeg godt sige, at vi går ind for en sådan værdistigningsafgift på al jord og fast ejendom. Vi forventer, at et sådant forslag bliver udformet således, at det i sine virkninger vil begrænse prisstigningerne på jord og fast ejendom. Det vil være til gavn for samfundsøkonomien som helhed, men det vil også være til gavn for de unge, som skal etablere sig, hvad enten det drejer sig om bolig eller selvstændig erhvervsvirksomhed.

Vi forventer ligeledes, at værdistigningsafgiften bliver udformet således, at eventuelle værdistigninger ud over den almindelige prisstigning i samfundet bliver beskattet. Endvidere forventer vi, at der gennemføres regler, der løser overgangsproblemerne fra det nuværende kapitalvindingsskattesystem til det nye værdistigningsafgiftssystem.

Kirsten Jacobsen (FP):

Fremskridtspartiet kan da kun være enig med centrum-demokraterne i, at det er vigtigt, at folketinget debatterer disse problemer. Vi kan da også være enige med centrumdemokraterne meget langt om det grundlag, som ligger bag forespørgslen, men jeg tror nok, at fremskridtspartiet er lidt mindre naivt, når det gælder regeringens lyst til at udtale sig om værdistigningsafgiften. Jeg havde ikke nogen stor tiltro til, at vi kunne have fået løftet noget mere af sløret, for folketinget har jo prøvet næsten hver eneste onsdag siden august. Det er jo nok meget kendetegnende, at når denne forespørgsel, hvis mening vel egentlig var at løfte sløret noget også for værdistigningsafgiften, foretages, ja, så mangler regeringens skatte- og afgiftsminister. Han har sørget for at være ude af syne, så man i hvert fald ikke kan kigge mildt bebrejdende ned på ham.

Men må jeg sige til centrumdemokraterne, at fremskridtspartiet kan som sagt gå meget, meget langt med hensyn til de ideer, centrumdemokraterne har om beskatning af fast ejendom, men fremskridtspartiet kan jo ikke binde sig så fast som centrum-

[Kirsten Jacobsen]

demokraterne: at man under ingen omstændigheder vil gennemføre nogen som helst stigninger i beskatningen af jord og fast ejendom. Vi kunne jo forestille os, at man fik en fornuftig regering, som begyndte at lempe indkomstskatten ganske væsentligt, mod at man tog en smule af provenuet hjem ved en øget beskatning. Vi skulle meget gerne være så frit stillet, at en sådan regering ikke kommer til at mangle 26 stemmer. Centrumdemokraterne må finde sig i, at den frihed vil vi altså også have. Jeg er enig med centrumdemokraterne i, at det er uanstændigt, at befolkningen endnu et halvt år efter, at regeringen er kommet til verden, faktisk ikke ved ret meget om, hvad værdistigningsafgiften indeholder, eller hvad den kommer til at indeholde – hvis den overhovedet kommer til at indeholde noget som helst. Fremskridtspartiet synes også, at det er uanstændigt, at regeringens forslag om lejeværdi osv. er kommet så sent, som sket er, og kun kommer til at gælde 1 år. Jeg synes jo nok, det er flot af statsministeren at stå heroppe og sige, at det, det drejer sig om, er en nulløsning eller mindre reguleringer, og så samtidig sige: det er en stigning på ca. 2 pct. for de parcelhusejere, som har købt efter 1969, men en stigning på 15 pct. for dem, der har købt før. Regeringens forslag laver en forvridding af beskatningsbyrden. Statsministeren burde faktisk huske på, hvad det er for mennesker, der bor i huse købt før 1969. Det er mennesker, som har det mindste skattefradrag, og som i forvejen måske er dårligt stillet, nemlig dem med de mindste huse. Jeg kunne godt tænke mig at spørge statsministeren, hvorfor statsministeren ikke kan oplyse noget om 1981, fordi vi ikke kender den 17. alm. vurdering? Hvad har den 17. alm. vurdering at gøre med 1981? Det vil jeg da gerne have statsministeren forklarer folketinget, for det er ikke mig bekendt, at den 17. alm. vurdering skulle have indflydelse på beskatningsreglerne for 1981, medmindre statsministeren har et eller andet hemmeligt dokument i lommen, som ændrer reglerne for den 17. alm. vurdering og bestemmelserne om, hvornår den skal gælde fra. Jeg synes, det var meget interessant, hvis vi kunne få det frem. Jeg er da meget glad for, at det nu er gået op for de fleste partier i folketinget, inklusive statsministerens eget parti, at det ikke kan nytte noget, at man vil gøre det til en forbrydelse at

bo i fast ejendom. Man burde under behandlingen af disse forslag sørge for at få fjernet den uretfærdighed, man nu vil lægge på de mennesker, der har været så heldige at købe før 1969. De får jo ikke nogen større indkomststigning end dem, der har købt efter 1969. Jeg kan ikke lade være med at nævne, at man glemmer egentlig også, hvad der var baggrunden for, at man i sin tid lavede den skæve regel om, at man havde en lavere lejeværdi for ejendomme, der var erhvervet før 1969. Det var dengang, man havde en VKR-regering, der viseligt fandt ud af noget om, at hvis man fik en højere lejeværdi, ville man få lavere ejendomspriser. Det glæder mig, at selv de konservative, i hvert fald deres politiske ordfører og leder, nu skriver i alle landets aviser, at det ikke er rigtigt, men det kunne jo godt ske, at det havde været fornuftigt, hvis hr. Poul Møller og hr. Aage Hastrup i 1969 havde tænkt de samme fornuftige tanker og været klar over, at den socialdemokratiske måde at tænke på: bare man lægger afgifter på, så falder priserne, ikke duer. Det vil også vise sig, hvis man laver denne værdistigningsafgift, at man får bare højere priser, for der er kun ét eneste sted, man kan tage pengene, og det er fra dem, der skal erhverve den faste ejendom. Det kommer regeringen til at indse.

Fremskridtspartiet vil i hvert fald give tilsagn om, at vi under inden omstændigheder vil være med til en afvikling af rentefradragsretten, så længe vi skal opgive renteindtægter på selvangivelsen, og under ingen omstændigheder være med til at lave vilkårlige stigninger i parcelhusbeskatningen, sådan som regeringens forslag er udtryk for.

Vi vil også gå imod enhver form for værdistigningsafgift, også selv om den skulle få et andet navn. Jeg vil godt give udtryk for allerede nu, at jeg synes, det burde være rimeligt, at man havde et forslag om en regulering af standardfradraget. Det har overhovedet aldrig nogen sinde været reguleret, siden det blev indført. Jeg tror, det er gået op selv for regeringens medlemmer, at omkostningerne ved at vedligeholde sin ejendom er steget ganske væsentligt, siden man indførte standardfradrag, så vidt jeg husker i 1966. Fremskridtspartiet synes fortsat, det er rimeligt at indføre standardfradrag for ejerlejligheder, og vi vil fastholde kommunernes ret til frit at udskrive ejendomsskatter.

[Kirsten Jacobsen]

Jeg vil godt slutte med at sige til statsministeren, at parcelhusejerne har været et tålmodigt folkefærd. De har faktisk tålt meget, de har tålt fra denne talerstol at blive kaldt for ligusterfascister, de har tålt, at hver eneste gang de sociale boligselskaber var i nød, gav man parcelhusejernes beskatning et lille nyk til, men jeg tror, statsministeren og regeringen skal tænke sig meget grundigt om, inden de giver parcelhusejerne det sidste skud for boven: det kunne være, at vi efter næste valg ikke havde en regering, som var sammensat på den måde, vi har nu.

Ellemann-Jensen (V):

Venstre finder ligesom forespørgerne, at der er en væsentlig sammenhæng imellem udviklingen i boligudgifterne og regeringens krav om tilbageholdenhed i indkomstudviklingen, et krav, der jo har fået øget aktualitet og styrke de sidste par dage. Derfor er vi tilfredse med regeringens generelle holdning, sådan som den kom frem allerede i statsministerens åbningstale, og som statsministeren har gentaget den her i dag, nemlig at boligudgiften ikke skal stige mere end de forventede indkomststigninger i de kommende år. Vi finder, at de forslag, som regeringen har lagt frem vedrørende boligbeskatningen, og som skal til første behandling senere i denne uge, lever op til regeringens målsætning. Det væsentlige er jo, hvordan boligudgiften udvikler sig i 1980 sammenlignet med i år, for boligudgiften for i år blev som bekendt fastsat sidste forår i den forrige regerings tid.

I den offentlige debat har mange talt om voldsomme stigninger i boligudgiften, og vi hører også hr. Bollmann som ordfører for forespørgerne tale om, at meget store grupper får stigninger på 20–25 pct. Jeg ved ikke, hvor hr. Bollmann har de tal fra, men det kan være, hr. Bollmann gør sig skyldig i den samme misforståelse, som vi har set mange gange i den offentlige debat: at man sammenligner reglerne for 1978 med de regler, regeringen nu foreslår for 1980. Den korrekte sammenligning må naturligvis være situationen i år, som blev fastlagt sidste år, og så den situation, regeringen foreslår for 1980. Her er der, som statsministeren har sagt i dag, tale om noget i retning af en samlet nul-løsning for beskatningen af ejerboliger. Vi er da opmærksomme på, at der er en enkelt

gruppe, der får en vis stigning, nemlig ejere af boliger, der er anskaffet før december 1969, men denne gruppes særlige fordele har jo været under afvikling nu i en årrække, og vi finder det rimeligt, at man nu indfører ensartet skattemæssig behandling af ejerboligerne, uanset om de er anskaffet før eller efter en forholdsvis tilfældig dato for snart 10 år siden. Derfor kan det jo ikke undgås, at en enkelt gruppe kommer til at »slippe« lidt dyrere, mens andre grupper tilsvarende så slipper lidt billigere.

Når fru Kirsten Jacobsen taler om, at man laver en forvridning, kan jeg ikke være enig deri. Der er tværtimod tale om, at man fjerner den sidste rest af en forvridning. Det er jo værd at lægge mærke til, at den nedtrapning, der har fundet sted af den særlige fordel for boliger fra før december 1969, er jo foregået tidligere ved to lejligheder, nemlig i 1974 og i 1977. Ved begge lejligheder var der et bredt flertal bag, omfattende konservative, radikale og kristeligt folkeparti sammen med socialdemokratiet og venstre. Vi håber, at det også denne gang viser sig muligt at sikre denne brede politiske enighed, nu hvor vi skal af med den sidste rest af forvridningen. Der skal forhandles om dette spørgsmål i den kommende tid særskilt imellem de partier, der tidligere har stået sammen om denne lovgivning. Det er venstres håb, at man under de forhandlinger kan blive enige om en løsning, som kan få den samme opbakning, som vi tidligere har kunnet skabe.

Når vi nu til regeringens forslag vedrørende lejeværdier for 1980 lægger, at den amtskommunale grundskyld bliver holdt uændret i 1980 og 1981, at en værdistigningsafgift ikke vil påvirke boligudgiften, at der overhovedet ikke kan blive tale om indgreb i rentefradragsretten, der bryder med regeringens målsætning, og at regeringen desuden så sent som sidste tirsdag afviste forslag om at ophæve begrænsningen for kommunernes dækningsafgift, så finder vi, at der tegner sig en helhed i regeringens politik på dette område, som må kunne sikres en bred politisk enighed i tinget. Vi mener, at når man vurderer disse ting realistisk, må man erkende, at udspillet lever op til regeringens målsætning om at skabe en sammenhæng imellem stigningen i boligudgift og den forventede indkomstudvikling. Vi har svært ved at forestille

[Ellemann-Jensen]

os, at noget ansvarligt parti vil modsætte sig, at den målsætning bliver ført ud i livet.

Hagen Hagensen (KF):

Det er jo sådan set ejendommeligt at skulle tage denne drøftelse i dag, når vi ved, at vi i morgen skal tage hul på de forslag, regeringen er kommet med om lejeværdi, og de forslag, der er stillet af mit parti, der berører de samme ting. Det er måske yderligere ejendommeligt, fordi det nu engang er således, at man plejer at følge tidsfølgen. Blandt de forslag, vi har stillet den 18. januar, og som egentlig burde være kommet først, findes et forslag til folketingsbeslutning om lejeværdiregler for 1979, 1980 og 1981, som passende kunne danne udgangspunkt for de drøftelser, man skulle i gang med, al den stund det vil betyde, at der overhovedet ikke skulle blive tale om nogen stigning i lejeværdi set i forhold til det, der var gældende for indkomståret 1978. Det vil naturligt være udgangspunktet for os, og når jeg så i dag skal sige noget om denne forespørgselsdebat, skal det fra det konservative folkepartis side være en klar tilkendegivelse af, at vi ikke vil øgede skatter, ikke et øget beskatningsgrundlag, ikke en indkomstudjævning ad skattevejen og ikke en inddragelse af ejendomsret ved skatter.

Statsministeren var jo et orakel. Statsministeren gentog, hvad han havde sagt i regeringserklæringen, da folketingsåret begyndte. Meget mere sagde statsministeren jo i realiteten ikke, idet man dog måske skal hæfte sig et øjeblik ved, at statsministeren kaldte det, man nu vil tilstræbe som lejeværdi for 1980, for en nulløsning, et forhold, jeg skal komme tilbage til. Statsministeren erklærede i øvrigt, at man ikke kunne sige noget om 1981, al den stund man ikke kendte, hvad 17. alm. vurdering ville blive, og vi i øvrigt på det tidspunkt var i slutningen af en overenskomstperiode. Det får mig da naturligvis til at spørge statsministeren, om det er hensigten, at man stadig væk gennem de oppustede værdier, som de almindelige vurderinger er udtryk for, vil skrue skatteskruen endnu et par omgange hos dem, der har valgt at bo i eget hus. Det er jo det, det drejer sig om. Det kan altså ikke hjælpe, at statsministeren prøver på at være orakel og fortælle lidt og alligevel ikke sige noget, eller at det kan vi ven-

te og se. Røgsløret er der stadig, og det skal ikke være der. Vi må bede statsministeren om et klart svar. Vil man forøge beskatningen af at bo i eget hus, hvad enten det er et lille parcelhus eller det er en ejerbolig, der er beliggende på en etage?

Vi synes det ikke, og så skal det også klart siges i fortsættelse af det, jeg har sagt, at vi finder, at en værdistigningsafgift er et indgreb i den ejendomsret, som man har krav på at bevare, at det rentefradrag, man har i øjeblikket, er en hævdvunden ret til at fradrage renter af penge, man skylder væk, og af penge, som stort set bliver beskattet, når renterne modtages til anden side.

Dertil kommer vanskeligheden ved – hvad vi har drøftet og sikkert kommer til at drøfte mange gange endnu – at adskille erhvervs-mæssig gæld fra anden gæld. Jeg mener, at hvis man vil fjerne rentefradraget, hvad enten det skal ske over en periode eller en årække, vil det ensidigt komme til at ramme de løntagere, der ellers altid tales så kønt om fra den side af salen her. Det er ikke nogen god idé, og det er heller ikke nogen god idé at røre ved disse ting i disse år, hvor man gerne skulle sørge for at bringe det hele i ro, så vi dog kunne få et omkostningsniveau, der betingede, at vi kunne få en fremgang på ny.

Det gælder også for ejendomsskatterne. Vi erkender da fuldt ud, at kommunerne, primærkommuner og amtskommuner, skal have et selvstyre af en sådan art, at de kan fastlægge deres ejendomsskatter. Der kan være tale om, at det måske skal være inden for visse lofter, men der skal være frihed for dem til at vælge, hvorledes de vil lægge deres ting til rette. Det er nu engang en del af det kommunale selvstyre.

Så kommer jeg til spørgsmålet om lejeværdien. Vi har nu fået et regeringsforslag, der betyder en mærkbar stigning for mange, mange ejere af egen bolig. Det lyder godt, når det siges, at det nærmest er en nulløsning, for det giver kun 40 mill. kr. mere i de offentlige kasser. Ja men hvad er det dog for noget? Det drejer sig om, at en væsentlig del af 500.000–600.000 ejere af egen bolig skal af med ca. 15 pct. mere i leje, end de skulle efter det regelsæt, der har været gældende. Det er det, det drejer sig om. De skal af med 270 mill. kr. mere, hvorimod andre, det erkendes, kommer af med 230 mill. kr. mindre. Men hvad glæde har de, der skal af med de man-

[Hagen Hagensen]

ge penge, dog af, at der er nogle, der får det lidt bedre? Det hjælper jo ikke dem. Det er en mærkbar forøgelse af lejen for alle dem, der har været så formastelige at eje deres ejendom forud for den 8. december 1969.

Jeg ser også gerne denne grænse mellem 1969-husene og dem, der er erhvervet senere, bragt ud af verden, men gøre det ved et trylleslag, der bare fortæller, at nu skal man af med 15 pct. mere i leje på et tidspunkt, hvor det gælder om holde alt, hvad vi har af økonomi, i ro, er det forstandigt? Jeg mener det ikke. Jeg tror simpelt hen, det er forkert. Så kommer det bedste af det hele: alle de personer, der er over 67 år – de, der skal have det roligt og ordentligt efter et langt livs stræbsomt slid – skal nu i leje betale 8 pct. mere, end de gjorde forud efter det regelsæt, der gælder. Det er den belønning, man giver dem: 8 pct. mere i lejestigning, når alle andre skal slippe med ca. 2 pct. Hvad er det dog for noget?

Hr. statsminister, jeg beder om, at regeringen betænker sig på dette. Det kommer vi til at drøfte i morgen, men det hører jo også med i dag. Derfor må jeg for mit vedkommende klart sige fra over for den ekstra skat, pålagt ældre mennesker og mennesker, der har været så formastelige, at de har ejet deres hus i en længere periode. Det kan vi simpelt hen ikke klare. Der er jo ikke tale om, at det bliver nogen nulløsning. De breve, der er tilgået os alle sammen i disse dage, viser, hvor mærkbart det vil blive, ikke mindst for dem, der bor i hovedstadsområdet og i områderne omkring de store byer ude i landet. Det, der er tale om, er en særskat på dem, og den kommer man glad og fro med. Må jeg have lov til at sige i forbifarten til partiet venstre, der sammen med os stillede ændringsforslag, sidste gang lejeværdireglerne skulle lægges fast, om, at de skulle ned på det niveau, der var gældende, at da blev vi stemt ned. Nu kommer man og er med til at forøge det voldsomt. Og så siger hr. Ellemann-Jensen, at man ikke må sammenligne den lejeværdi, der er gældende i 1978, med den, der skal gælde i 1980, nej, man skal sammenligne den, der gælder eller kommer til at gælde i 1979, og den, der skal være gældende for 1980. Jeg må da sige til venstres ordfører i denne sag, der også sad i skatte- og afgiftsudvalget dengang, og som sammen med os var med til at søge at dæm-

pe lejeværdien for 1979, at man har da glemt, at det, man skal sammenligne med, er 1978, for det er det, der er udgangspunktet. Det andet har vi jo ikke prøvet endnu. Der er tid til endnu at få det lavet om, og det kunne der så sandelig være grund til at gøre.

Jeg hører også til blandt dem, der godt kunne ønske, at man tog fat på reglerne om standardfradrag, fik dem ført à jour, også fik dem til at gælde for andet end parcelhusene, når der tales om ejerboliger; men man kunne jo også tage en anden tanke op, der har været rørt ved før. Man kunne give adgang til et fradrag i disse år, hvor det kan være beskæftigelsesfremmende, på almindelige vilkår – når det er udført på håndværksmæssig måde og dermed med moms betalt – for faktiske vedligeholdelsesudgifter på enfamilieshuse op til en vis grænse. Det tror jeg ville være god gerning, og vi fik husene bedre vedligeholdt.

Jeg vil da også gerne bede om, at man på hele dette brede område, som vi er inde på, snart finder frem til, at man fremover vil vurdere efter kontantvurderingsprincippet. Så ved vi det, og så ved vi også, hvordan det kan komme til at gå senere. I øjeblikket ved vi egentlig intet. Oraklet har talt, og vi skimter i tågerne, der stiger op, forøgelser af lejeværdier og dermed øgede skatter for en væsentlig del af befolkningen i en periode, hvor man ikke har behov for det, men tværtom for det stik modsatte.

Jeg synes, der er grund til, om end vi i tidsfølge har fået disse forslag behandlet på en anden måde, end jeg havde tænkt mig, at takke CD, fordi de har rejst denne sag. Til gengæld er jeg ikke i stand til at takke regeringen for det svar, der er givet. Jeg finder, at man handler ilde ved ikke at tilkendegive klart, at man ikke vil en stigning på disse områder.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne sige et par ord om, hvad der er baggrunden for, at CD søger denne debat bragt frem.

Jeg gør det ikke mindst på baggrund af den uklarhed, der nu er skabt om, hvad det egentlig er for en stigning, man taler om. For naturligvis kan det være rigtigt i forskellige forbindelser at sige, at det er stigningen fra 1979 og fremefter, men det er det ikke i en

[Erhard Jakobsen]

arbejdsmarkedssituation. Jeg prøver ikke på at se det fra mit folketingsmedlemssynspunkt. Jeg prøver at se det fra de folks synspunkt, som skal forhandle lønninger. De vil da sige: hvad kostede det at bo i hus i 1978, det år, vi er gået ud af? Hvad koster det i år, og hvad koster det næste år? Det, det koster, skal vi ud og hente mere hjem i løn, for ellers skal vi betale, ellers går vores realløn ned. Det er på den baggrund, vi har ønsket, at regeringen skulle sige: folk skal betale det samme, som de har betalt før. Derved vil man bidrage til at skabe et roligere klima for arbejdsforhandlingerne. Det var det, der var baggrunden. Derfor tidspunktet for forespørgslen fremkomst; hvor velvalgt det er, det ved jeg ikke, for det bestemmer vi jo ikke selv. Men det er i hvert fald i sidste øjeblik. Jeg skal beklage, at de konservatives forslag ikke er kommet med ind i billedet, for naturligvis hører det, som hr. Hagen Hagensen rigtigt sagde, hjemme her også, men det er ikke noget, vi har med at gøre. Jeg mener, det er i sidste øjeblik, hvis nogle af dem, der kan gøre det, ønsker at udstede beroligende erklæringer om, at det offentlige ikke ønsker at medvirke til at sætte folks boligudgifter i vejret, når nu folk skal ud at forhandle lønninger. Alle må da erkende, at det er nu, og det er i hvert fald ikke sket med de bemærkninger, der indtil nu er fremkommet.

Jeg skal ikke prøve at gøre det værre ved at nævne eksempler på, hvor galt det kan gå, for jeg siger ikke på nogen måde, at det drejer sig om et kæmpebeløb, men jeg må på den anden side advare imod, som flere har gjort det, at acceptere statsministerens udtryk »nulløsning«. Det har jeg været vidne til før. Det var også en nulløsning i 1973, da man fik den nye vurdering. Det var de 100 pct. i gennemsnit, som lige skulle opveje, at man gik tilsvarende ned med lejeværdien. Det gennemsnit fremkom ved, at man i Københavns amt og Frederiksborg amt havde stigninger på 175 pct., mens man i nogle andre amter havde stigninger på 90 pct., og så nåede man i snit frem til 90–100 pct. Det er en slags nulløsning. Jeg tror, at mange, mange hundrede tusinde mennesker, der bor i hus, hvor der næsten ingen prioritetsgæld er, vil komme til at opdage, hvad nulløsningen kommer til at betyde i deres tilfælde. Det bliver en væsentlig forhøjelse af indkomstskatten som straf for, at de ikke optager lån

– fordi de ikke har råd til det formentlig, det er nok den eneste grund – som straf for, at de har betalt deres gæld ned, og som straf for, at de brugte alle kræfterne på huset, mens det gjaldt om at anskaffe det og få de yderste prioriteter væk.

Centrum-demokraterne har en begrundelse til for at føre disse ting frem, og det er, at det er nødvendigt at blive ved med at modvirke den overfladiske og usaglige propaganda, som føres imod de såkaldte parcelhusfordele.

Det er urigtigt at påstå, at de forhold, der hersker omkring parcelhuset, bringer uorden i landets økonomi. Det kan ikke dokumenteres. Hvis ikke folk brugte pengene på grunde og huse, hvad brugte de dem mon så på? Tror man, de så bare gik hen og investerede dem eller satte dem i sparekasser og banker? Der er ingen begrundelse for specielt at forfølge folk, der har brugt deres penge på at sikre sig selv en ordentlig bolig.

Der er også grund til at understrege, at de, der bor i de huse, i første række er lønmodtagere; det er ikke kapitalister, som det gælder om at ramme. Altså: hvis lønmodtagerne skal rammes, så skal parcelhusejerne også. Hvad er det for noget vrøvl? Det er jo de samme folk, de bliver bare ramt to gange i stedet for én. Hvor er parcelhusfordelene? Den skattefordel, man har, svarer ganske til den fordel, lejerne har i kraft af lejelovens bestemmelser om, at huslejen i private ejendomme ikke må stige.

Man har forsøgt her i landet – og det billiger jeg, det har jeg stemt for, så længe jeg har kunnet være med til at stemme – at gøre det billigere at bo, end markedet ville tilsi. Det betyder, at man giver lempelser til dem, der bor i lejlighed, ved at sørge for, at deres husleje ikke stiger så stærkt, som den under frie markedsforshold ville gøre. Det betyder for dem, der bor i parcelhus, at man giver dem en skattelempelse. Det er en nøjagtig ligestilling fra lovgivningens side – dog ikke i kroner og øre – der er tilsigtet. Derfor er der ingen parcelhusfordele.

CD ønsker, at regeringen skal berolige ved at sige, at det offentlige ikke vil sætte boligudgifterne i vejret, at man ikke vil gøre det ved at komme med nye skatter. Træk al snak om værdistigningsafgift osv. ud af debatten, for uanset om man kommer med det ene forslag og det andet forslag, så hersker der hos

[Erhard Jakobsen]

folk en frygt, som jeg ikke tror er berettiget, for, at der kommer en eller anden form for brandskatning, og den bliver ikke mindre af, at den ene minister siger det ene og den anden det andet, og så siger de, der ikke er medlemmer af regeringen, noget tredje. Det forøger usikkerheden, og det er usikkerheden, der i arbejdsmarkedssituationen er med til at skabe usikkerhed om lønforhandlingernes udfald.

Altså: ingen nye skatter, hvorved boligudgifterne forhøjes, og dernæst ingen forhøjelse af de bestående udgifter. Det vil sige: lås lejeværdien fast på det beløb i kroner og øre, som den var på i 1978! Det kan man nå at beslutte endnu. Og all right, kan man ikke det, så i hvert fald i 1979, så har man givet garantien for 1980. Gør med kommunale skatter som med amtsskatter! Hvad forskel er der på at lægge et bånd på amtskommunerne og så på primærkommunerne? Hvad forskel er der på det rent principielt og teoretisk?

Så fatter jeg ikke, at statsministeren – selv om han ikke har været så længe i politik, som jeg har, ja, han har ikke engang været i sit parti så længe, som jeg har – kan tale om gammel praksis. Det er ikke så forfærdelig mange år siden, man havde både en bundgrænse og en overgrænse for de kommunale skatter på ejendom. Det kan dog godt være, det er så lang tid siden, at statsministeren ikke var så meget med i politik dengang, men det fritager ham jo ikke for at sætte sig ind i de ting, han taler om her i salen.

Det er ikke noget nyt at lægge bånd på kommunerne, og det var for mange år. Det, jeg nu taler om, er for 2 år. Kommunerne og amterne skal blot lade være med at forhøje folks grundskatter i de nærmeste år. Det vil også være omkostningsdæpende for erhvervslivet, for der er mange virksomheder, der betaler kæmpegrundskatter ude i kommunerne, og i det øjeblik kommunerne bliver klar over, at amterne ikke må forhøje grundskatterne, er det en stor fristelse for en kommunalmand at sige: så giver vi den en lille tand ekstra, for i år får folk ikke højere amtsskatter. Så meget kender jeg til kommunal tankegang, at jeg ved, at så snedige vil de fleste være, og det er altid nemmere at sætte grundskylden i vejret end at sætte indkomsts-katten i vejret. Det lægger man ikke så meget mærke til, det er ikke så let at sammenligne osv.

Alt i alt må jeg sige, at dette er grebet dårligt an. Regeringen kan endnu nå at udstede nogle beroligende erklæringer, forhåbentlig nogle, der er realiteter bag ved.

Centrum-demokraterne ønsker ikke i dag at møde med nogen dagsorden, som man kunne gøre det i denne forbindelse. Men det er da klart, at vi fremsætter vore forslag. Det, som hr. Hagen Hagensen efterlyste, foreligger formentlig allerede. Jeg ved ikke, hvor langt det er nået, men det er i hvert fald fremsat, forslaget om, at man giver folk mulighed for at trække 10.000 kr. fra, hvis de kan dokumentere med håndværkerregninger, at de har brugt 10.000 kr. på at sætte deres hus i stand, reparere det på forskellig måde, isolere osv. Det er én af de ting, man kan gøre for at lempe. Selvfølgelig slipper regeringen heller ikke for et ændringsforslag i forbindelse med sine egne forslag om, at man ligervis, som man vil gøre med amtskatterne, også foretager en fastfrysning af primærkommunernes skatter.

Men når det er sagt, skal mine sidste bemærkninger alligevel være, at jeg ønsker ikke fra denne talerstol – og jeg håber heller ikke, at andre vil gøre det – at skræmme folk ud i det helt vilde og fortælle, at det, de står over for, er nogle ganske forfærdelige ting. Det tror jeg ikke et øjeblik regeringen har i tanker. Men enhver selv beskeden forhøjelse af boligudgiften tæller med psykologisk i en situation, hvor der skal føres arbejdsmarkedsforhandlinger, og det var det, vi gerne ville advare imod ved at rejse denne debat i dag.

Ole Olsen (SF):

CD angiver i sin begrundelse, at man vil skabe det fornødne grundlag for reelle overenskomstforhandlinger, hvis resultat ikke senere udhules af stigende boligudgifter. Man fik også fra de konservatives side, fra hr. Hagen Hagensen, at vide, at det skam var af hensyn til lønmodtagerne, og CD gør det også af hensyn til lønmodtagerne. Jeg forstod nærmest hr. Erhard Jakobsen sådan, at det er lønmodtagerne, der bor i parcelhuse, mens arbejdsgiverne bor i socialt byggeri og i slum, så det skal nok være rigtigt, at det bare er af hensyn til lønmodtagerne.

Nu var det afgifterne på fast ejendom, vi skulle ind på, og man skal ikke sige, at vi

[Ole Olsen]

ikke har haft tid nok til at tale om det i den forløbne tid, men det vil selvfølgelig være mere spændende, når vi får regeringens udspil. Det vil nok være mere realistisk at forhandle på det grundlag end på grundlag af CDs udspil.

Der synes her i folketinget at være stort flertal for to ting i hvert tilfælde: afskaffelse af fradragsreglerne for privat gæld og indførelse af en eller anden form for kapitalvindingsafgift. Statsministeren kan begynde at tælle mandater sammen og vil finde, at for begge de to forslag skulle der kunne skabes et flertal, blot man finder frem til de rigtige formuleringer. Ganske vist vil jeg sige på SFs vegne, at vi ønsker naturligvis, at denne regering går af jo før jo hellere, men hvis den ikke agter det, kunne den gå i gang med at forsøge at forhandle sig til rette med et flertal for at få disse to ting gennemført.

I de beretninger, vi lige har fået fra det økonomiske sekretariat, bliver der gjort opmærksom på, at der er indbygget en lang række mekanismer i den danske økonomi, som bevirker, at inflationen fortsætter. Det er da helt rigtigt. Men der findes også en lang række mekanismer, man kunne anvende for at få sat denne inflationstakt ned og formindske betalingsbalanceunderskuddet. De to ting, jeg lige har nævnt her, afskaffelse af fradragsreglerne for privat gæld og kapitalvindingsafgifter, vil i udpræget grad uden at genere lønmodtagerne bevirke, at de to problemer, vi snakker om, blev betydelig mindre.

Det er sådan, at man nærmest må sige, at regeringen ingenting foretager sig. Er det virkelig sådan, at regeringen stillet over for de trusler, der er kommet frem om en kraftig forværring i betalingsbalanceunderskuddet, ikke agter at foretage sig noget? Vil man f. eks. ikke forsøge at løse problemerne ved de metoder, som jeg har nævnt her? Der findes jo alligevel kun et begrænset antal muligheder for at gøre noget effektivt ved inflationen og betalingsbalancen og samtidig undlade at skabe en fornyet stor arbejdsløshed. Det kan for det første ske over indkomstskatterne. Man kan, hvis man laver modgående foranstaltninger, skærpe indkomstskatterne. Man kan skærpe afgifterne, og så kan man endelig f. eks. skærpe grundskatterne. Det var så gribende at høre, at man lagde vægten på grundskatterne over for lønmodtagerne. Jeg

synes nu nok, at statsministeren skulle tænke over, om det ikke er sådan, at selvfølgelig er der ingen af os, der ønsker at komme med en forhøjelse af boligudgifterne, men hvad er værst for lønmodtagerne? Er det en forhøjelse af grundskatten rundt omkring, eller er det en forhøjelse af indkomstskatten og afgifterne? Jeg tror, en forhøjelse af grundskatterne giver betydelig mindre arbejdsløshed og i langt ringere grad rammer lønmodtagerne end de to andre metoder.

Jeg skal nævne én ting til. Vi giver milliarder af kroner i tilskud til erhvervslivet. Det er tilsyneladende urørligt. Vi har tilskud, men det eneste, vi virkelig har, er en forøgelse af avancerne, af profitterne. De store overskud skaber tilsyneladende ikke forøgede investeringer, og kommer der forøgede investeringer, er vi ikke spor sikre på, at disse investeringer giver sig udslag i en stigende beskæftigelse.

Efter vores opfattelse kunne der føres en politik, der ikke lagde byrderne på de svageste i samfundet, i hvert tilfælde slet ikke gjorde det på den måde, som den nuværende regering lader til at ville gøre det på.

Man kunne begynde med at afskaffe erhvervstilskuddene og kun beholde almindelige afskrivninger for slid og forældelse. Problemet er i stort omfang ikke så meget at skaffe nogle avancer til erhvervslivet som at fremskaffe en risikovillig kapital til eksport-erhverv og importkonkurrerende virksomheder. Vi ved efterhånden af sørgelig erfaring, at de penge, der faktisk spares op rundt omkring, går til anbringelse i f. eks. pantebreve, statsobligationer osv., mens de ikke rigtig kan finde frem til de virksomheder, som gerne skulle være med til at afskaffe betalingsbalanceunderskuddet, hvis de kunne ekspandere tilstrækkelig meget.

Jeg vil også spørge både socialdemokratiet og venstre, om de virkelig finder, det er rimeligt at begrænse de kommunale grundskatter. Det burde for venstres vedkommende i nogen grad stride imod det nære samfund. Vi er i SF ikke bange for at lade de enkelte kommuner administrere, hvor høj en grundskat de vil udskrive. Jeg tror, at kommunerne vil opfatte det akkurat, som jeg gør, og sige: vi har bestemt ikke lyst til at udskrive unødvendige skatter på fast ejendom.

Min anbefaling skal derfor være, at man ikke retter sig efter CD, men tværtimod siger

[Ole Olsen]

til kommunerne: det må I selv finde ud af. Mange kommuner er jo også i klemme, og de kan selvfølgelig komme ud af klemmen ved at forhøje de kommunale grundskatter. Det vil efter min opfattelse være bedre end en forhøjelse af indkomstbeskatningen.

Hvis regeringen ikke blot vil lade stå til, bør den begynde at forhandle med andre end de borgerlige partier. De borgerlige partiers eneste eksistensberettigelse synes at være, at de skal skaffe erhvervslivet nogle ganske kunstige fordele, fordele, som ikke bevirker en forøget eksport, men blot medvirker til at skabe nye forøgede avancer.

Kaj Hansen (DKP):

Det er klart, at CD ikke kunne vide, hvornår denne forespørgsel ville blive sat på dagsordenen, men nu er det altså blevet dagen før vi skal behandle en række af de problemer, hvorom der ligger forslag. Derfor skal jeg ikke gå ind på dem i dag, men tage de problemer, hvorom der endnu ikke foreligger lovforslag fra regeringens side.

Jeg vil gerne først tage spørgsmålet om værdistigningerne på jord og fast ejendom. Nu er det jo sådan, at regeringens første handling var at sætte momsen op fra 18 pct. til 20,25 pct., og det skulle vitterlig efter regeringens egne oplysninger være for at begrænse underskuddet på betalingsbalancen. Det sidste, vi så har fået at vide, så sent som i går, er, at regeringens mål med et betalingsbalanceunderskud på 6,5 mia kr. ikke kan opfyldes; nu regner man med, at det vil blive 8 mia kr.

Er regeringen ikke snart overbevist om, at man ikke nedbringer dette underskud bare ved at lægge nye skatter og afgifter på befolkningen? Vi har set gang på gang, at det faktisk har ført til det modsatte resultat, og derfor tror jeg nok, at det, man skulle kigge noget mere på netop i forbindelse med underskuddet på betalingsbalancen, er belåningen af de store værdistigninger på jord og fast ejendom.

Nu hørte jeg hr. Erhard Jakobsen tale rosenrødt om, at der var faktisk slet ikke nogen fordele ved at eje jord og fast ejendom. Jeg kan nævne bare et lille eksempel.

Jeg kender en, der købte en sommerhusgrund i 1963 for 7.000 kr. Så blev der kloakeret, der blev anlagt veje, og der kom også

el. Det betalte man 5.000 kr. for. Så stod den sommerhusgrund i 12.000 kr. Ved sidste vurdering blev den vurderet til 192.000 kr., altså en værditilvækst på 180.000 kr., og det vil sige, at hvert år i 15 år har manden fået de 12.000 kr. tilbage, som han har betalt for det hele. Det er da ganske logisk, at hvis et samfund kan tillade noget sådant og derudover tillade, at den store værditilvækst også belånes og går ud i forbruget, er der da ikke nogen, der kan være forbavset over, at vi ikke kan få rettet op på betalingsbalancen.

Derfor synes jeg også på en måde, det er uheldigt, at spørgsmålet om at bremse værdistigningerne på jord og fast ejendom og i særdeleshed belåningen skulle kædes sammen med overenskomstsituationen. Jeg tror nok, at den nuværende skatte- og afgiftsminister har en stor del af skylden for denne sammenkædning, som der ingen grund er til. Det måtte meget hellere kædes sammen med den alvorlige situation, vi har for vores valutabalace. Derfor må jeg meget henstille til regeringen, at den uanset overenskomstsituation eller ej meget hurtigt kommer med et forslag og lader være med at blive ved med at snakke om, at det skal være en værdiskat. Det, det drejer sig om, er at indefryse den del af værdistigningerne, som ligger over de normale prisstigninger i samfundet, sådan at de ikke kan belånes. Dermed kan de ikke være med til ustandselig at forringe vores valutabalace. Det har vi behov for ret hurtigt.

Så sagde statsministeren også, at man overvejer fradragsretten for renter af gæld. Må jeg have lov til at minde statsministeren om noget, der fandt sted den 11. juni 1974? Da blev der afsluttet et stort boligforlig mellem seks partier. I det boligforlig står der, at de seks partier er enige om, at nu skal man begrænse folks lyst til at stifte gæld, nu skal man gradvis afvikle fradragsretten og lejeværdien, og derfor nedsætter man et hurtigt arbejdende udvalg til at klare denne sag. Det skulle allerede træde i kraft den 1. januar 1975.

Nu er der gået 4½ år siden de seks partier lovede det. Så kan statsministeren nok godt forstå, at jeg ikke er særlig imponeret, når jeg nu får at vide, at man faktisk overvejer sagen. I virkeligheden er der ikke sket noget på dette område.

[Kaj Hansen]

Jeg synes også, der er en anden interessant ting ved denne forespørgsel, og det er, at man siger, man gerne vil have, at regeringen tilkendegiver, at der ikke vil blive gennemført stigninger på jord og fast ejendom, og så siger man: »... for derigennem at skabe det fornødne grundlag for reelle overenskomstforhandlinger...«.

Det er interessant, at CD ikke nævner en pind om lejerne. Lejere er der temmelig mange af i dette land, og de er også med i overenskomstforhandlingerne. Hvad med deres boligudgifter? Men så enøjet kan man altså stille en forespørgsel op omkring overenskomstsituationen, at det kun skal være parcelhusejernes problemer, vi skal diskutere.

Derfor skal jeg slutte med at sige, at de øvrige spørgsmål skal vi tage stilling til, når vi kommer til de konkrete lovforslag, men endnu en gang henstiller jeg til regeringen, at den opgiver skatte- og afgiftsvejen til at begrænse underskuddet på betalingsbalancen og gennemfører det forslag, kommunisterne har fremsat for lang tid siden. Det er faktisk det eneste rigtige.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Formuleringen af forespørgslen her i eftermiddag er jo sådan, at formentlig ingen regering kan give garanti for det, man ønsker, nemlig at der ikke vil blive gennemført stigninger under nogen form i beskatningen af jord og fast ejendom. Ingen regering vil formentlig kunne give en sådan erklæring, når det drejer sig om de kommende år.

Men vi kommer jo langt omkring i eftermiddag, og jeg føler derfor trang til at gøre nogle bemærkninger om visse af de udtalelser, der er faldet fra ordførerne.

Når der fra ordføreren for venstres, hr. Ellemann-Jensens, side har været talt beroligende om de lovforslag, som hidtil er fremsat af regeringen, og man fastslår fra venstre, at man sikrer målsætningen – og målsætningen var vel en stigning på højst 6 pct. – så må man konstatere, at dette aldeles ikke kan holdes af regeringens udspil. Jeg kan bede hr. Ellemann-Jensen regne igennem, hvad der sker for en pensionist, der har bygget sig en villa. Det har selvfølgelig været en god og solid villa, som i kraft af den stigning, der er sket efter, at han har bygget den, nu er blevet vurderet til 1 mill. kr. eller lidt mere. Det er,

som der er blevet sagt, ikke ganske usædvanligt i omegnen af de store byer. Denne pensionist vil formentlig komme ud for en stigning i sin boligudgift på omkring 25 pct., og det kan nok føles urimeligt af netop den gruppe, der ikke har chance for at sætte sine indtægter i vejret. Men det er jo noget, vi kommer til at diskutere i morgen, og så kan vi vende tilbage til det.

Nu ved jeg, at hr. Ellemann-Jensen ikke altid er gode venner med det, når han skal til at regne tingene ud, men jeg kan da godt give ham sådan et regnestykke, så han kan forstå i hvert fald denne side af sagen.

Derefter kommer vi til de andre former for beskatning af jord og fast ejendom, og da føler jeg trang til at gøre en bemærkning i anledning af det, som blev sagt af ordføreren for CD om grundskyld. At fremstille det på den måde, som det blev gjort, har intet hold i virkeligheden. Efterhånden burde man dog vide, når man har beskæftiget sig med grundskyld, at det for alle normale indkomster vil være en fordel at have grundskyld. Men hvem er det så, der kommer til at betale det? Ja, det er naturligvis ikke lejerne, for de har også fordel af det. Det er erhvervene, der kommer til at betale det. At fremstille det, som om det ville være særlig ondskabsfuldt over for parcelhusejerne at lægge grundskyld på jorden, er aldeles forkert og har intet hold i virkeligheden. Her kan jeg kun anbefale, at man læser den bog af Koed og Thorslund Petersen, »Kommunal grundskyld eller indkomstskat?«, der er udgivet på Juristforbundets forlag for Danmarks forvaltningshøjskole. Den viser helt entydigt, at det er en fordel for parcelhusejerne, at vi har grundskatter under de gældende skattelove i øvrigt.

Derefter kommer vi til værdistigningsafgiften, og her vil jeg gerne stille skatteministeren et spørgsmål. Værdistigningsafgiften var en af de ting, man var stærkt optaget af, da de to partier dannede regering, og så vidt jeg husker, er der ikke gået en måned, siden regeringen blev dannet, uden at vi har fået løfte om, at nu kommer værdistigningsafgiften. Jeg har altid troet på, at der ville være overordentlig store vanskeligheder ved at udforme en fornuftig værdistigningsafgift, og de undersøgelser, som den nuværende minister for skatter og afgifter har ladet foretage, har vistnok, så vidt jeg kan skønne, også overbe-

[Bernhard Baunsgaard]

vist ham om det overordentlig vanskelige i det. Men tilbage står, at ministeren under de diskussioner, vi har haft herinde om den særlige indkomstskat, der som bekendt er gennemført af socialdemokratiet og venstre, og som vi nu konstaterer større og større vanskeligheder ved at få til at virke blot nogenlunde rimeligt over for de mennesker, der bliver ramt af den, har henvist til, at værdistigningsafgiften kommer jo, og derfor behøver vi ikke at være så optaget af de fejl, som den særlige indkomstskat har.

Men når vi ikke kan få at vide, hvornår den kommer, og efterhånden ikke engang, om den kommer, vil jeg gerne stille det helt konkrete spørgsmål til ministeren for skatter og afgifter: har ministeren helt opgivet at rette de værste skavanker ved den særlige indkomstskat på fast ejendom? For der er jo i denne særlige indkomstskat automatisk indbygget en skattestigning, og grunden til, at man har denne automatik i skattestigningen, er, at man har fastsat nogle faste kronebeløb som fradrag. Da man i 1975 fastsatte dem, kunne de nok virke nogenlunde rimelige, men vi ved jo, at kroneforringelsen eller inflationen er fortsat siden, og i dag virker det helt ved siden af. Jeg tror ikke, det er for stærkt et udtryk. 100.000 kr. i 1975-kroner er jo noget helt andet, end når vi skal måle i 1979-kroner. Det er det faste fradrag. Og det særlige fradrag, man har for ekspropriationer, på 30.000 kr. slår ikke engang til som en skrædder et vist sted mere. Derfor spørger jeg ganske præcist skatteministeren – og jeg kan garantere, at fra den radikale gruppe er vi parate til at give alle de nødvendige indrømmelser, selv om vi er kommet over den 1. februar: vil ministeren i denne folketings-samling fremsætte et lovforslag, der tager hensyn til de værste urimeligheder i den særlige indkomstskat, specielt med hensyn til beskatningen ved ekspropriationer som den, vi oplevede nede i Sønderjylland?

Jeg tror ikke, der kan være mere at føje til denne forespørgsel.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg noterede mig, at statsministeren gik ind i en almindelig boligdebat eller boligoplysning. Det var, så vidt jeg kunne høre, en gammel lektie. På den anden side må man sige: hvad skulle statsministeren i grunden

sige ud over det, der blev sagt, som forespørgslen er formuleret?

Vi andre må sige, at vi skal diskutere boligproblemer i morgen og på torsdag, og selvfølgelig kunne vi tage diskussionen i dag i stedet for de to dage. Jeg finder det mest rimeligt at diskutere de væsentligste problemer i al fald det par dage, hvor de lovgivningsmæssigt er sat på dagsordenen. Alligevel må jeg da knytte nogle bemærkninger til forespørgslen og da også til regeringen, men til folketinget som sådan må man stille spørgsmålet: hvad skulle regeringen sige om fremtiden? Det forudsætter da for det første, at man har nogen idé om fremtiden. Uden at harcelere alt for meget over regeringen må jeg da sige, at jeg har fornemmelsen af, at regeringen ikke har nogen politik på den anden side af overenskomsterne, og så kan man selvfølgelig heller ikke svare på, hvad man vil i fremtiden.

På den anden side kan man også spørge: ja men hvis regeringen nu ikke lever efter overenskomsterne, hvad er så alle løfterne værd? Så kan den nye regering ikke være bundet af de løfter, som den i dag siddende regering har givet. Hvis det går efter hr. Risgaard Knudsens anbefaling og statsministeren sender venstreministrene bort og danner ny regering, så har vi igen en ny regering, og hvad er løfterne så værd i dag? Derfor har jeg aldrig givet ret meget for de løfter, som en regering giver på et vist tidspunkt, i al fald i en periode, hvor regeringsstabiliteten ikke er alt for udtalt.

Men nu har vi harceleret så meget over, at regeringen ingenting foretager sig. Nu har regeringen dog fremlagt vægtige boliglovsforslag. Den ros skal de dog have. Jeg har skrevet, og det står jeg stadig væk ved, at regeringens boligudspil er positivt på mange måder. Det er en håndsrækning specielt til LO og lønmodtagerorganisationerne i det hele taget, det erkender jeg. Samtidig må jeg selvfølgelig sige, at selv om vi siger, at de er positive, og at der virkelig er en mening i at fremlægge dem på den måde, fordi det i den givne situation kan være en fordel, må jeg straks sige, at der selvfølgelig er visse ting, vi ikke kan være med til, skatte- og afgiftsministeren ved i al fald for sit vedkommende, hvad det er for områder, vi overhovedet ikke kan være med til. Boligministeren ved udmærket, at vi ikke kan være med til en pris-

[Arne Bjerregaard].

talsregulering af boligsikring osv., fordi man ikke har nogen mulighed for at styre udviklingen på dette område.

Men når dette er sagt, så lad os bare fastholde, at det er positivt, at man i en vanskelig økonomisk og arbejdsmarkedsmæssig situation giver en håndsrækning til dem, der skal forhandle. Det vil vi stå fast på kan være nødvendigt. Selv om det er imod vores generelle boligpolitiske målsætning, kan det være nødvendigt på et bestemt område at gå et skridt tilbage, og derfor finder jeg ingen grund til at harcelere over udspillet. Enkelthederne kan vi komme til bagefter, men er det sådan, at man ikke vil forhandle, men bare, som man hidtil har gjort, siger: I kan spise af grøden eller lade være, så er der selvfølgelig ingen muligheder. Men vil man virkelig forhandle og fjerne disse grimme kanter, der er i forslagene, skulle der da være en mulighed. Der skulle da også for CD være en mulighed, fordi forslagene netop imødekommer det, der ligger i forespørgslen, en begrænsning eller simpelt hen en fastfrysning af boligudgiften.

Jeg synes nok, at hr. Ellemann-Jensen kom lidt let om ved, at de med huse fra før den 8. december 1969 ikke skulle tage det så højtideligt, om de skulle stige 15–16 pct., det betød ikke så meget. Hvis jeg ellers husker venstres politik ret, forhandlede vi i dage og uger om en forhøjelse fra 35 til 37 pct. af tillægget til 15. almindelige vurdering, og det kunne venstre altså ikke snuppe. Det var for grel en stigning for de stakkels parcelhusejere fra 35 til 37 pct. i tillæg til 15. almindelige vurdering. Og hvad så vi? At man blev tvunget til at udskrive valg på dette grundlag. Og hvad så vi så i avisen rundt omkring i Danmark i valgoplæg? Da så vi igen den fæle sorte hånd. Nu ville de fæle socialdemokrater og kristeligt folkeparti snuppe parcelhuse. Man ville tage ejendomsretten fra dem. Og nu hopper man let og elegant over en stigning, som er betydelig større. Man må nok sige, at det er, ja, jeg tør næsten sige helt ude på overdrevet af almindelig saglighed i argumentationen. Hvis det var forkert dengang med 2 pct.s tillægget til 15. almindelige vurdering, så må det da være dobbelt forkert at lave en betydelig større stigning i dag, og så skulle der være lige så god grund til valgudskrivelse nu, som der var dengang, hvis venstre mener, at det er så frygteligt bo-

ligpolitisk at gennemføre sådan en stigning. Men vel, tiderne og konstellationerne ændrer sig. Man kan jo komme til at elske den, man ikke før har elsket, og så ændrer indstillingen sig også. Jeg må bare erindre venstre om deres tidligere udtalelser.

Men så er der dem, som siger, at man skal gå ud fra 1978 og sige: ja men så får man en stigning i 1980, som er betydelig større end den, man havde i 1978. Da må jeg sige til bl. a. de konservative: ja men hvad var det, jeg sagde, da vi gik over til 16. almindelige vurdering? Jeg prøvede hele tiden at fastholde 15. almindelige vurdering som udgangspunkt, og så havde man haft et bedre udgangspunkt for en fastfrysning i dag. Men hvad sagde man fra de andre partier? Man sagde, at det er betydelig nemmere at bruge 16. almindelige vurdering. Nu har man miseren i dag, at de huse, som fik en stor stigning fra 1978 til 1979, nu også må tage en stigning fra 1979 til 1980. Det er det, man har fået ud af dette.

Lad mig sige til regeringen, som jeg har sagt det et par gange, at jeg finder, at udspillet på det boligpolitiske område ikke er så dårligt, som mange vil gøre det til. Men lad mig også sige, at hvis det ikke lykkes, dette udspil, som er en håndsrækning, hvis man fra lønmodtagerorganisationerne siger: vi vil blæse på det dér, vi vil have, hvad vi ellers ville have, så kommer man i en vanskeligere situation, fordi så kommer man over i et andet problem, som hr. Ellemann-Jensen stadig væk holder på også, nemlig 6½ mia kr. i underskud på betalingsbalancen. Hvis man fastfryser på dette område og lønniveauet stiger lige meget, kan man ikke fastholde de 6½ mia kr. Det kan man heller ikke, selv om man lod det stige en smule, eller selv om der ikke var nogen stigning hverken i løn- eller boligudgifter osv. Enhver må vist erkende i dag, at man måske nærmere skal op imod de 10 mia kr. Men hvis det nu ikke lykkes med overenskomstforhandlingerne og man i forvejen har fastfrosset boligudgifterne, så står man i en endnu værre situation. Derfor holder jeg på, at det er risikofyldt at sige: vi fastfryser udgifterne for borgerne, hvis man ikke samtidig kan fastfryse borgernes indtægter. Det er problemet med indkomstpolitik, det erkender jeg. Kan man gennemføre en indirekte indkomstpolitik, som dette er, er det godt. Kan man ikke, kommer man til at tage dobbelt fat bagefter. Det er et problem,

[Arne Bjerregaard]

som kan blive særdeles vanskeligt for regeringen bagefter, hvis vi nu først får vedtaget dette og man så skal til at hive pengene ind på anden måde. Jeg går ud fra, at regeringen har erkendt, at det kan blive resultatet, at man må hente mere end 1 mia kr. på andre områder, hvis man får gennemført en fastfrysning på boligområdet.

Så er der endelig den kære værdistigningskat eller afgift, eller hvad den nu skal hedde. Den orker vi næsten ikke at snakke om, den har vi snakket om hver 14. dag herinde siden september vistnok, og derfor kan der ikke være nogen mening i at diskutere den. Vi kender ikke indholdet, vi kender ikke virkningen, og derfor spørger jeg som i oktober og som i november og som i december og som i januar – skatteministeren sagde jo i forrige måned, at nu kommer den ikke før februar: kommer den i marts? Når jeg er interesseret i at vide det, er det ikke for min egen skyld, men fordi jeg må notere, hvad skatteministeren ganske vist gerne ville afvise, at en stor del af handlerne med landbrugsejendomme er gået totalt i stå, fordi man ikke aner, hvad der kommer.

Derfor er det både ud fra en produktionsmæssig og en beskæftigelsesmæssig synsvinkel urigtigt, at regeringen ikke har kunnet tage sig sammen til at få dette færdigt og få det lagt på bordet, så folk vidste, hvad de havde at rette sig efter. Det er ødelæggende for dem, som er under den nuværende kapitalvindingskat, at de ikke ved, hvordan fremtiden vil blive med hensyn til beskatningen. Da man i al fald fra det ene partis side har sagt ude i landet: ja men I kan være sikre på, kære landmænd og til dels også byerhvervene – men det er især landmændene, der er ramt – I kan være sikre på, at det bliver lempeligere end det andet, skulle det da være et dårehoved, der gik hen og solgte i dag, hvis det er sådan, at de kan undgå beskatning ved at vente et halvt års tid. Derfor går handelen i stå, og det synes jeg ikke vi har råd til, idet vi ved, at unge, der kommer til, har en større produktion end dem, der i øjeblikket sidder på ejendommene.

Så er der rentefradragsreglen. Den har vi talt meget om, og det er skatteministeren selvfølgelig glad for. Jeg kan bare sige, at vi er ikke interesseret i en afskaffelse af rentefradragsreglen, hvis det skal være noget isoleret. Lad mig bare sige det for tredje gang:

det må høre sammen med en skatteomlægning, og det må selvfølgelig høre sammen med lejeværdiberegningen osv. Ensidigt kan man ikke lave den slags, så gør det mere skade end gavn.

Jeg er klar over, at vi ikke får noget ud af regeringen i dag, vi får ikke at vide, hvad denne regering vil på den anden side af marts. Alt hvad denne regering foretager sig, alt hvad venstres ordfører har fremført, drejer sig ene og alene om tiden frem til overenskomsterne. På den anden side af overenskomsterne har man ingen forestilling om hvorledes dansk politik skal udformes. Hvad der hidtil er fremlagt, bærer i alt fald ikke præg af at være langsigtet og fremsynet. Jeg kunne ønske, at regeringen ville fremlægge forskellige løsningsmuligheder for en 5-6-10-årig periode måske og sige: den eller den vej ønsker vi at betræde. Så var der mulighed for både for oppositionen og for regeringen at vurdere alternative muligheder.

Ib Christensen (DR):

Hr. Ellemann-Jensen mente at kunne se en sammenhæng i regeringens politik på dette område, og dermed må man vel sige, at han skuer sammenhænge, som det ikke forundes formentlig ret mange andre i dette ting, i hvert fald ikke mere end det, der svarer til indkomstudviklingen, og med den begrundelse vil man ikke mindst fastfryse den amtskommunale grundskyld, altså forringe inddragelsen til samfundet af arbejdsfri gevinster. På den anden side siger man, at der skal ske indgreb over for de arbejdsfri gevinster på jord og anden fast ejendom, i hvert fald hvis lønmodtagerne viser passende tilbageholdenhed, og dermed motiverer man den værdistigningsafgift, som vi altså stadig væk ikke har set. Med den ene hånd svækker man altså den offentlige prioritet i Danmarks jord, med den anden hånd vil man prøve at forøge den. Der er ingen sammenhæng i det, og sagen er jo, at det ene er en indrømmelse fra socialdemokratiet til partiet venstre, og det andet er en indrømmelse fra venstre til socialdemokratiet. Derfor kommer man heller ikke ud af stedet på dette område.

[Ib Christensen]

Jeg vil godt ramme en pæl igennem denne snak om, at man skal holde boligudgifterne i ro ved f. eks. at fastlåse den amtskommunale grundskyld. Sagen er jo den, at ved at fastfryse den amtskommunale grundskyld til 15 promille går amtskommunerne glip af en indtægt, som de ellers havde, hvis folketingets flertal havde fastholdt de 20 promille, og derved går amtskommunerne glip af en samlet indkomst på godt og vel $\frac{3}{4}$ mia kr. om året. Samtidig får vi at vide, at amtskommunernes udgifter stiger stærkt ikke mindst til lønomkostninger, ændssvageforsorgen skal overgå til amtskommunerne, og de har mange andre opgaver. I løbet af kort tid vil deres lønudgifter stige fra $7\frac{1}{2}$ mia kr. til over $10\frac{1}{2}$ mia kr., altså en stigning på $3-3\frac{1}{2}$ mia kr.

Amtskommunerne har to muligheder for at få indtægter. Den ene er indkomstskatten, og den anden er den amtskommunale grundskyld. Når man fastlåser den amtskommunale grundskyld, har amtskommunerne ingen anden udvej end at skrue indkomstbeskatningen op, og så prøver man Gud hjælpe mig at sælge denne skatteomlægning væk fra jord og over på folks arbejdsindkomster til lønmodtagerne med den begrundelse, at deres boligudgifter holdes i ro. Hvad hjælper det, når de plukkes til skindet i skat af deres indkomster, så lad os lige ramme en pæl igennem denne snak. Den er kun egnet til at forvirre begreberne og forfuske realiteterne over for folk.

Vi skal ikke drøfte de konkrete udspil omkring boligerne i øvrigt. Jeg vil sige om de lejeværdijusteringer, der er tale om, at det er så små justeringer, at vel ingen kan gøre ad dem. Ja, centrum-demokraterne kan altså. Men på den anden side løser de heller ikke problemerne, og det er jo det, der er tale om, at man gerne skulle løse det problem, som den enorme ejerboligsubsidiering er her i landet. Det kan man løse i hvert fald ved en egentlig og rimelig justering af lejeværdien og bevare rentefradragsretten fuldt ud, eller man kan, som nogle er tilhængere af, prøve at begrænse rentefradragsretten for privat gæld.

For os er det ikke så væsentligt, hvilken af de to veje man vælger, men man gør bare ikke noget ved det i realiteten i det udspil, der kommer fra regeringens side. Det er kendsgerningen. Det at sondre mellem renter af gæld til boligforbrug og til erhvervs-

sigt forbrug er jo i sig selv en uhyre vanskelig opgave, og det er vel en af grundene til, at regeringen ikke er kommet med et udspil. Men så burde man i hvert fald komme med en rimeligere justering af lejeværdien end den, der her er tale om, selv om det er et fremskridt, at der dog sker en ændring i retning af, at man forlader den kryptiske dato 8. december 1969 som en slags skel mellem forskellige grupper af ejerboligbesiddere.

Vi kan altså sige, at disse justeringer ikke løser problemerne, og det gælder også, for så vidt angår forbedring af boligsikringen og højrentebyggeriets problemer. De er altså på den anden side heller ikke, hvad meningen ellers var, egnede til at gyde olie på vandene og lette en fredelig løsning på arbejdsmarkedsoverenskomstforholdene.

Hr. Erhard Jakobsen sagde, at der er sandelig ikke særlige fordele forbundet med at eje egen bolig. Ja men lad os så henvise til, hvad det økonomiske råds formandskab har sagt i en analyse af dette problem. Dér gjorde man op, at over en 15-årig periode havde den, der havde en ejerbolig, modsat den, der havde en lejet bolig, med samme indtægt og boligudgifter haft en 30 pct.s større forbrugsmulighed. Det er kendsgerningerne, og derfor må vi sige, at det problem skal også løses, men der er ikke gnist af opræk til, at man alvorligt vil gå i krig med det i de udspil, der er kommet fra regeringens side. Vi må desværre konstatere, at det er for sent, for lidt og for småt.

Retsforbundet har ikke været særlig jublende glad over de forlydender, der har været omkring den værdistigningsafgift, som regeringen påtænker. Vi er kritiske over for denne metode at gribe problemet om jordværdistigninger og ejendomsværdistigninger an på. For det første er det en skat, der kun kommer i handelsleddet, og det vil sige, at den bliver overvæltet og virker prisfordyrende, ligesom den virker hindrende for folks mobilitet i landet, hvilket ikke er godt i en arbejdsløshedssituation. Den virker altså fordyrende, og den bliver væltet over på den unge generation.

For det andet skelner den ikke mellem jordværdi og bygningsværdi, og det bliver et vanskelig problem rent administrativt og også teknisk og politisk. I det øjeblik man udstrækker kapitalvindingsskattens princip – og det er jo i realiteten det, man gør efter

[Ib Christensen]

det, vi har set i pressen om disse ting – betyder det vældige administrative problemer, fordi der bygges enormt meget her i landet stadig væk.

Endelig er det tredje kritiske punkt provenuet. Når man har ekstra tillæg på 30 pct., der er skattefrit, og 9 pct. årligt tillæg og mere, hvis inflationen er højere, kan man sætte et stort spørgsmålstegn ved, hvilket provenu der overhovedet bliver tale om. Derfor er det, vi frygter, at denne værdistigningsafgift – stadig væk forudsat at det, der har stået i pressen om disse ting, er rigtig – mere vil virke irriterende end løse problemerne. Derfor vil man altså opnå det, at man udstrækker de uheldige virkninger, kapitalvindingskatten har haft for landbruget, til alle ejerboliger her i landet. Det synes vi ikke er særlig genialt. Det eneste, vi kan prise i denne forbindelse, er, at det dog tilkendegiver en vis vilje til at løse dette problem, men midlet sætter vi altså et stort spørgsmålstegn ved, stadig væk under forbehold af regeringens endelige forslag, når eller hvis det kommer.

Det, vi siger, er, at vi i stedet for burde bruge det klassiske jordbeskatningsprincip her i landet, som vi har haft i årtier, men som i de seneste årtier er blevet forringet gang på gang, senest gennem regeringens nye udspil om at forringe den amtskommunale grundskyld også i 1980 og 1981, nemlig en løbende afgift på jordværdier som det, der skal til for at bremse prisstigningerne. Det er der få nationaløkonomer der benægter. Tværtimod hævder de bestandig, at sådan en løbende afgift på jordværdier vil være det rette og formentlig det eneste instrument for virkelig at bremse jordprisstigningerne og holde dem i ro.

Derfor er det stadig væk vores råd til regeringen, at det ville være meget snildere at gøre det på denne måde. Men det vigtigste er, at der gøres noget ved problemet, og vi har ikke lagt os fast på, at det lige netop skal være på den måde, vi også her i tinget har fremsat forslag om, for det vil jo være en utopi at tro, at i hvert fald venstre eller socialdemokratiet vil gå med til det, men at der må ske noget på dette område er helt givet, og regeringen bør derfor ikke lades i tvivl om, at et flertal i folketinget ønsker, at der skal ske noget.

For det første er der den fordelingspolitiske grund dertil, og den er aktuel her op til

overenskomstforhandlingerne, for samtlige lønmodtagerorganisationer, repræsenterende 85 pct. af den erhvervsaktive befolkning, har krævet indgreb og effektive indgreb over for de arbejdsfri gevinster på jord og anden fast ejendom som en betingelse for løntilbageholdenhed. Altså bør regeringen komme med et forslag, der virkelig kan overbevise lønmodtagerne om, at der nu sker noget på det punkt. Tidligere ordførere har gjort opmærksom på, at en jordbeskatning og grundskyld er mere socialt rimelig end indkomstbeskatning for alle normale arbejdsindkomster.

Det andet hensyn er hensynet til erhvervslivet, fordi vi ved, at når man fører en beskatningspolitik her i landet, der i høj grad favoriserer passiv pengeanbringelse i jord og anden fast ejendom, betyder det, at folk anbringer pengene dér. Så går erhvervslivet glip af dem, og så mister vi arbejdspladser. Folk investerer ikke i erhvervslivet på grund af den risiko, der er forbundet med det, ikke mindst i denne tid, og så går vi glip af arbejdspladser, og renten stiger, fordi det er uendelig profitabelt at anbringe pengene passivt fremfor aktivt. Og når man godkender, at jord skal være et frit udbytnings- og renteobjekt, bliver der de færre investeringsmidler til erhvervslivet, til arbejdspladser. Derfor har erhvervslivet også en interesse i en sådan skatteomlægning, lige så vel som lønmodtagerne har det.

En tredje grund er, at vi skal gøre noget ved den inflationskilde, som ubestrideligt her er til stede, og som økonomerne også erkender tilstedeværelsen af. Der er ikke enighed mellem retsforbundet og de uafhængige økonomer med hensyn til, i hvilket omfang der her er tale om en inflationskilde, men at der er en, erkendes nu af de allerfleste økonomer. Det er en inflationskilde, som vi kan gøre noget ved, uden at folketinget skal forgrube sig på den fri forhandlings- og aftaleret på arbejdsmarkedet.

Den fjerde grund er naturligvis, at det kan skaffe penge i det offentlige kasser og dermed på længere sigt muliggøre en lettelse af skatten på arbejdet. Der er altså masser af gode grunde til, at man bør gøre noget ved dette.

Jeg er glad for, at regeringen tilsyneladende ikke kan acceptere centrumdemokraternes udspil i denne sag. Jeg synes, at det på en eller anden måde bør markeres,

[Ib Christensen]

at den forespørgsel, som centrum-demokraterne her har stillet, dens ordlyd osv., ikke er acceptabel for dette ting, måske undtagen for centrum-demokrater og konservative. Det ville være nyttigt at acceptere det ved til gengæld at sætte fokus på et problem, som også regeringen har sagt er et alvorligt problem, og som den vil gøre noget ved. Vi er ikke enige med regeringen i de metoder, den har anvendt, tværtimod, og vi ser altså med en vis skepsis på det forslag, som stadig væk ikke er kommet, om en værdistignings-afgift, men krediterer det altså også, at det endnu ikke er kommet. Vi kan se en fælles målsætning i én ting, nemlig dette at få bremsset prisstigningerne på jord og dermed en farlig inflationskilde. Jeg håber derfor, at regeringen kan acceptere dette forslag til dagsorden. På retsforbundets gruppes vegne fremsætter jeg følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget opfordrer regeringen til snarest at fremsætte lovforslag, der er egnet til at stoppe prisstigningerne på jord, går tinget over til næste punkt på dagsordenen.«

Formanden:

Der er nu fremsat forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår i forhandlingen.

Waldorff (VS):

Jeg vil godt starte med at slå fast – vistnok som den eneste i dag, forbavsende nok – at VS helt og aldeles afviser det projekt, som både regeringen og centrum-demokraterne bygger på med at blande overenskomstafslutningerne sammen med den lovgivning, man laver på forskellige områder. Sagen er jo, at når man både fra regeringens og fra de borgerlige partiers side laver den sammenblanding af de overenskomstforhandlinger, der står på, og lovgivningen på bolig- og skatteområdet herinde, er det et led i den underminering af hele overenskomstinstitutionen, overenskomstforhandlingerne, som i øvrigt er et særkende ved udviklingen i samfundet på dette tidspunkt. Det er et forsøg på at sætte overenskomstforhandlingerne ud af kraft. Det er klart til glæde for arbejdsgiverne. Det

er et led i indkomstpolitikken, og det et direkte angreb på arbejdernes rettigheder. Men det har vi sagt så mange gange, at det er der ikke spor nyt i, og der er ikke noget overraskende i det.

Vi er selvfølgelig imod både de direkte og indirekte regeringsindgreb, og vi er imod de trepartsforhandlinger, som man kører med samme formål, nemlig at blande lovgivning og overenskomstforhandlinger sammen.

Alene af disse grunde må vi afvise den hensigt, der ligger i centrum-demokraternes forespørgsel her. Vi mener, for at sige det ligeud, at et regeringstilsagn efter centrum-demokraternes ønske i denne forbindelse er fuldstændig uvedkommende.

Overenskomstforhandlingerne skal føres igennem med størst mulig styrke for de krav, som er rejst på arbejdspladserne, og med det sigte at rette op på reallønnen, at få flere i arbejde og i øvrigt om muligt at få lagt en bombe under hele indkomstpolitikken.

Nu er vi ikke, efter vores egen mening i hvert fald, specielt naive med hensyn til de forestillinger, vi har om de såkaldte frie forhandlinger på arbejdsmarkedet. Dels er der de begrænsninger, der ligger i selve overenskomstinstitutionen, altså hele opbygningen omkring forligsinstitution og topforhandlere fra den ene og den anden side. Dels er der også begrænsninger i de faglige organisationers holdning til faktisk at ville slås for de krav, som bliver rejst. Og endelig, og det er det, som især er relevant i denne sammenhæng, er der de muligheder, som staten har for at udhule eventuelle gode overenskomstresultater gennem en opfølgende lovgivning.

Indkomstpolitikken er jo ikke i dag kun et spørgsmål om, hvad man kan kæmpe igennem på den enkelte arbejdsplads, eller hvad man kan forhandle sig til i arbejdernes organisationer. Indkomstpolitikken er en politik, som går ud på at begrænse og forringe levevilkårene for arbejderne bredt, og det er en politik, der føres igennem både over boligudgifter, over takstpolitikken fra det offentlige side og over skatter og afgifter. Det har vi alt sammen fået dokumenteret til overmål bl. a. gennem de udtalelser, som venstres politiske ordfører er kommet med i de sidste par måneder.

Det er vigtigt at få slået fast, at staten har den funktion. De sidste år har vist os, at

[Waldorff]

uanset hvad regeringen er gået hen og har erklæret på forskellige tidspunkter, så har man gang på gang, augustforlig efter augustforlig, udhulet de resultater, hvor beskedne de end måtte være, som arbejderne har opnået ved overenskomsterne. Det vil ske igen, også uanset hvad der bliver erklæret herfra i dag. Det må arbejderne selvfølgelig vide under de igangværende overenskomstforhandlinger. Men det problem løser man ikke ved at prøve at aftvinge regeringen en eller anden garanti for, at f. eks. boligudgifterne ikke skal stige. Det tror vi i hvert fald ikke en døjt på, og vi er i øvrigt imod, at man på den måde forsøger at, skal vi sige få garantier fra regeringen, fordi det i princippet indeholder en accept af hele det indkomstpolitiske projekt.

Det, man derimod kan gøre, er at arbejde på at ændre hele overenskomstinstitutionen, og et af de mest perspektivrige krav, som jeg før har nævnt herfra, er det, som er rejst fra Specialarbejderforbundet om genforhandling af overenskomsterne i forbindelse med eventuelle nye afgifter og nye skatter eller, det kunne man udbygge det med, udhuling gennem takstforhøjelser og boligudgifter. På længere sigt må man selvfølgelig satse på yderligere at ændre overenskomstinstitutionen igennem løbende forhandlingsmuligheder og konfliktmuligheden.

Men pointen i dette er, at i stedet for at stille sig op og appellere til regeringen om ikke at øge boligudgifterne og det ene og det andet, så må man selvfølgelig afvise et sådant samarbejde med statsmagten fra fagbevægelsens side, og så må man erklære statsmagten krig, sådan som man har gjort det i England.

Det skal jo lyde så pænt, når centrumdemokraterne i deres forespørgsel henviser til, at man ikke vil skabe usikkerhed og sådan noget omkring de igangværende overenskomstforhandlinger, men vi ved jo godt, at centrumdemokraterne er et parti, der støtter nulløsninger som det maksimale, at man støtter overenskomstindgreb, når det kommer dertil. Det er jo ikke arbejderne, centrumdemokraterne vil gå i forbøn for med deres forespørgsel. Det er snarere sådan, hvis det endelig er sådan, at man er bekymret i forbindelse med overenskomstafslutningen, at man er bange for, at arbejdsgiverne skal bli-

ve udsat for for hårdt pres under de igangværende overenskomstforhandlinger.

Men det egentlige indhold i denne forespørgsel er jo den sædvanlige leflen og smisken for parcelhusejerne, som vi oplever gang på gang fra centrumdemokraternes side. Man vil simpelt hen benytte lejligheden til endnu en gang at føre sig frem som boligernes forsvarer. Vi har den opfattelse, at centrumdemokraternes politik reelt ikke indeholder et forsvar for det store flertal af parcelhusejeres interesser, men det vil jeg komme tilbage til.

Statsministerens svar til centrumdemokraterne, som bl. a. vil have denne værdistigningsafgift væk, var sådan set paradoksalt, når han henviser til regeringserklæringen. Regeringen har tilsyneladende samme mål som centrumdemokraterne i forhold til overenskomstafslutningen, nemlig maksimalt en nulløsning for arbejderne. Alligevel har regeringen i forbindelse med regeringserklæringen brugt værdistigningsafgiften som et tilbud til arbejderne for at få dem til at holde igen, altså en gulerod, som de kunne få, hvis de i øvrigt ville holde igen med deres overenskomstkrav.

I den forbindelse har man udlagt værdistigningsafgiften som et konkret eksempel på, at der er tale om indkomstpolitik for andre grupper i samfundet end arbejderne. Det er naturligvis det rene og skære vrøvl. For det første er det rigtigt, at det ikke kun er arbejdere, som bor i deres eget hus, og som kan konstatere værdistigninger på deres eget hus. Derfor kan man godt sige, at det er begrænset, hvor meget gulerodseffekt der er i den side af værdistigningsafgiften. Dertil kommer, at det langt fra er alle selvstændige, de, som ikke er lønarbejdere, der har deres hovedindtægt i form af værdistigninger på jord og fast ejendom. Det er nogle langt mere oplagte ting som kuponklipper, indtægter ved selvstændig virksomhed, som ikke er omfattet af indkomstpolitikken på nogen som helst måde. Det er altså et, skal vi sige sølle forsøg på at stikke lønarbejderne blå i øjnene i forbindelse med overenskomsterne.

Det paradoksale er, at man altså her står i en situation, hvor regeringen og centrumdemokraterne er enige om ikke at give arbejderne mere end en nulløsning, men hvor man fra den ene parts side siger: så må vi fjerne værdistigningsafgiften, medens man

[Waldorff]

fra den anden parts side siger: så må vi have en værdistigningsafgift.

Vi kan nøjes med at konstatere, at værdistigningsafgiften i hvert fald ikke har nogen funktion i retning af en såkaldt afbalanceret indkomstpøolitik, og at vi selvfølgelig i øvrigt er imod hele det projekt, der hedder afbalanceret indkomstpøolitik. Derimod ville vi være positive over for en værdistigningsafgift, som faktisk inddrog nogle af de gevinster på jord og fast ejendom, man kan konstatere. Men det ser ud til, at der ikke rigtig kommer noget i den retning; det var meget uklart, hvad statsministeren kunne og ville love. Vi må formode, at slagsmålet stadig væk står omkring venstres holdning til værdistigningsafgiften, som jo er, at den skal erstatte kapitalvindingskatten og dermed skal sikre landbruget en milliardgevinst.

Om de langsigtede planer med hensyn til lejeværdibeskatning og rentefradragsret var statsministeren lige så svævende, som han var med hensyn til værdistigningsafgiften. Vi fik simpelt hen ikke noget at vide.

Derimod er planerne for 1980 jo lagt frem nu, og det skal så diskuteres mere i morgen. Som hovedtendens må man vel sige at den målsætning, som regeringen har stillet op, nemlig at boligudgifterne ikke skal stige mere end priser og lønninger, vel nogenlunde er indfriet igennem det forslag til lejeværdibeskatning, som man har lagt frem. Der er tale om nogle forholdsvis beskedne stigninger i den samlede boligudgift for de fleste ejerboligers vedkommende, også selv om den procentvise stigning i lejeværdibeskatningen er drastisk for de ældre ejendommers vedkommende.

Men vi mener faktisk – og det er et punkt, hvor vi tilsyneladende mener noget, der er det samme som det, centrum-demokraterne mener – at man kan sætte nogle temmelig solide spørgsmålstejn ved hele den beskatning af lejeværdien, der sker. De mennesker, som kommer til at betale skat af et overskud i egen bolig, det er dem, der har haft deres hus længe, og som ikke har foretaget nogen genbelåning af deres hus. Det vil sige, at det fortrinsvis er lavindkomstgrupperne, der kommer til at betale en lejeværdibeskatning. Det er den gruppe, som også bliver ramt hårdest ved det forslag til lejeværdibeskatning

for 1980, som er lagt frem fra regeringens side.

Vi mener, at det er fuldstændig absurd, hvad centrum-demokraterne gør, kun at ville gøre noget ved lejeværdibeskatningen isoleret. Det blev sagt meget klart fra hr. Bollmanns side, centrum-demokraternes ordfører her i dag, at man vil af med lejeværdibeskatningen, man vil ikke se nogen forhøjelse af grundskyldpromillen, man er imod en afskaffelse af rentefradragsretten. Konklusionen af dette er noget i retning af, at 10 mia. kr. om året synes centrum-demokraterne er i underkanten af, hvad ejerboligerne skal have af subsidiering over skattelovgivningen. Det er simpelt hen den solide konklusion af det indlæg, som hr. Bollmann er kommet med her i dag.

Det blev udbygget af hr. Erhard Jakobsen, som kastede sig ud i et forsvar for parcelhusene og bl.a. spurgte forsamlingen: ja men hvor er fordelene, hvor er fordelene ved ejerboligen? Det svarer jo fuldstændig, sagde hr. Erhard Jakobsen, til, at man vedrørende udlejningsejendomme har en lovgivning, der siger, at lejen ikke må stige. Det røber et totalt ukendskab til lovgivningen. Det er faktisk sådan, at i private udlejningsejendomme er der sikret et kapitalafkast på 7 pct. hvert år samt inddækning af samtlige udgifter ved ejendommen, og det betyder i snit, at den private udlejningsmasse stiger noget med 8–10 pct. om året. Så enkelt er det. Det, som hr. Erhard Jakobsen ønsker, er, at ejerboligerne ikke skal stige. Ja vel.

Derimod er det selvfølgelig rigtigt, at huskere med jævne indtægter har en forholdsvis begrænset glæde af de subsidier, som generelt gives til ejerboligerne. Priserne er blevet pustet op, og de, som især får glæde af hele denne subsidiering, er dem, som spekulerer i værdistigninger, dem, som foretager genbelåning af værdistigninger.

Jeg vil slå fast til sidst, at det er VS' synspunkt, at der ikke findes nogen som helst rimelig begrundelse for en lejeværdibeskatning. Vi er imod en skat på boligforbrug. Dertil kommer, at lejeværdibeskatningen rammer skævt, som jeg har sagt. Den eneste begrundelse, man har for at opretholde en lejeværdibeskatning, er reelt at sikre nogle småpenge som kompensation for de milliardsubsidier, som eksisterer igennem rentefradragsretten.

[Waldorff]

Statsministeren var her som sagt meget vag og meget svævende, og det er, som hr. Kaj Hansen var inde på, 5 år efter, at man har skrevet i en forligstekst, at nu skulle man gøre noget ved det. Der er ikke sket et klap, siden vi fik redegørelsen fra den tidligere skatteminister for snart et år siden. Af regeringserklæringen fremgår, at man vil forsøge at gennemføre en begrænsning af rentefradragsretten, og det er allerede et tilbagemag fra tidligere positioner, bl.a. aftalen fra 1974. Så sker der det omkring jul, at den nuværende skatteminister pludselig overhaler socialdemokratiet venstre om ved at sige: vi vil undersøge mulighederne for helt at fjerne rentefradragsretten for privat gæld. Men det er jo snedigt nok, for så har man en begrundelse for at nedsætte et udvalg, og så har man en vis garanti for, at den rentefradragsret ikke bliver rørt foreløbig. Det er slet og ret lagt på hylden.

Det skal selvfølgelig ikke afholde os fra selv at gøre noget ved det, og det er også baggrunden for, at VS har genfremsat sit forslag om ejerboligbeskatningen, hvor de centrale punkter er: for det første afskaffelse af lejeværdibeskatningen umiddelbart, dernæst afskaffelse af rentefradragsretten for alle nye ejerforhold og endelig for det tredje en aftrapning af rentefradragsretten for bestående ejerforhold i en sådan takt, at nettoudgiften ikke stiger hurtigere end lønudgifterne. Men det vil der blive lejlighed til at diskutere inden så længe.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Man kan jo altid diskutere, om denne debat har nogen værdi eller den ikke har nogen værdi. Jeg har naturligvis lyttet opmærksomt til, hvad der er blevet sagt fra de forskellige ordføreres side, og indtil dette øjeblik må jeg indrømme, at jeg ikke har opdaget, at man har sagt noget som helst, som ikke lige så godt kunne have været fremført under debatten i morgen og i overmorgen om de af regeringen fremsatte lovforslag.

Hr. Bollmann og andre har jo interesseret sig for en række ting, og jeg skal omtale nogle enkelte af dem, idet jeg ikke finder anledning til at gøre det til en lang debat. Vi skal på den igen i morgen, og en række af de synspunkter, der er fremført i dag, vil jeg

formodentlig møde i samme position, når vi debatterer forslagene i morgen.

Værdistigningsafgift og rentefradragsordning har været draget ind i det, og hr. Bollmann sagde, at det skaber usikkerhed, at man ikke kan få en klaring på det. Det, der skaber usikkerheden, er vel ikke så meget det, at regeringen har sagt, at vi arbejder med disse ting, men det, at man ikke er alt for interesseret fra oppositionens side i at forklare, hvad det egentlig er, der ligger bagved. Der er naturligvis usikkerhed, hvis man ligesom i visse kredse af befolkningen har den opfattelse, at en værdistigningsafgift er noget, man skal betale løbende. Jeg ved, der er nogen, der tror, at det er sådan, på trods af at jeg gentagne gange fra folketingets talerstol har sagt, at det er der ikke tale om.

Der er da også usikkerheden om rentefradragsordningen, hvis folk har den opfattelse, at man bliver beskattet fra hus og hjem, selv om statsministeren jo her i dag har sagt og jeg gentagne gange har sagt, at en sådan ordning vil blive udformet, så det ikke betyder større udgifter til hus og hjem end det, der ligger i regeringens målsætning. Men det er klart, at hvis man har interesse i at skabe usikkerhed, så er der mange her i landet, der kan være med til at skabe en sådan usikkerhed, og det er nok det væsentlige. Hvis vi derfor vil hjælpe hinanden med at skabe klarhed, så tror jeg, at usikkerheden sådan set vil forsvinde.

Jeg vil gerne erkende, at der ikke er nogen lette løsninger, hverken med hensyn til en værdistigningsafgift eller med hensyn til en rentefradragsordning. Der er ingen lette løsninger. Jeg vil også gerne erkende, at problemerne nok har været større med at udforme en værdistigningsafgift, end jeg regnede med, dengang vi startede på at nedfælde de rent tekniske ting i lovsform. Det er en af årsagerne til, at man indtil dette øjeblik ikke har kunnet fremsætte et forslag. Men det er ikke regeringens agt at tage det forslag af bordet. Det er regeringens agt fortsat at arbejde med det og søge at nå frem til en lovgivning.

Må jeg så sige om rentefradragsordningen, at jeg ikke kan lade være med at minde om, at nogle af dem, der i dag har udtalt sig så stærkt imod rentefradragsordningen, i 1974 var med til at pålægge mig som finansminister at nedsætte et udvalg, som skulle finde ud af, hvordan man kunne afskaffe rentefra-

[Ministeren for skatter og afgifter]

dragsretten. Det var de konservative, det var centrum-demokraterne, det var kristeligt folkeparti, og det var de radikale plus de to regeringspartier. Jeg nedsatte dengang et udvalg med et kommissorium, som de 6 partier selv havde været med til at udforme, hvorefter man skulle undersøge, hvordan disse løsninger kunne udformes.

Jeg må altså opfatte det sådan, når man nu er så interesseret i at grave i hinandens fortid – jeg har mødt det på nogle områder af og til ved de lovforslag, der har været fremsat – at så må jeg også have lov til at nævne fortiden for en række af de ordførere, der har været oppe og tale om rentefradragsordningen. Det synes jeg de skal huske. Men jeg forstår, at de siden da har fået en helt anden holdning til spørgsmålet, og det er da lovligt at forandre opfattelse i den givne situation – for der kan være andre situationer, hvor man måske har en anden opfattelse – at have en bestemt opfattelse af, hvordan problemerne netop på nuværende tidspunkt skal løses.

Må jeg sige, at jeg har nok lidt svært ved at forstå den argumentation og den voldsomme argumentation, der føres frem over for regeringens forslag om beskatningen af ejerboliger. Det vil jeg ikke gå langt ind på, for det bliver bare en gentagelse af det i morgen. Kun en enkelt ting vil jeg nævne. Det, der først og fremmest skiller opfattelsen hos en række af ordførerne her fra regeringens oplæg, er datoen den 8. december 1969. Jeg tror, det var hr. Hagen Hagensen, der sagde: vi vil ikke være med til nogen indkomstudjævning. Jeg kunne have lyst til at spørge hr. Hagen Hagensen: er det indkomstudjævning, hvis den ene af to personer, der har en ejerbolig – den ene er købt den 7. december 1969, den anden er købt den 10. december 1969, deres indtægt er lige stor – skal beskattes mere end den anden for at bo i en bolig, der er ensartet? Er det indkomstudjævning, eller er det en retfærdighedshandling, selv om det betyder, at den ene i den givne situation i øjeblikket vil få en større forhøjelse end den anden?

Jeg kunne også i denne forbindelse have lyst til at sige til hr. Erhard Jakobsen, der talte om, at der i 1973 – det var ved vurderingen i 1973, hr. Erhard Jakobsen – skete en stærk stigning i ejendomspriserne, i boligpriserne her i Københavnsområdet, at hr. Er-

hard Jakobsen vist helt har glemt, at det modsatte var tilfældet i 1977. Da var det ude i landet, den stærke stigning skete, mens den mindre stigning skete i Københavnsområdet. Når vi bruger ejendomsvurderingen som udgangspunkt, vil vi aldrig kunne undgå, at der bliver forskellige forhøjelser, fordi stignings-takten kan være forskellig af forskellige årsager, den kan endda være forskellig inden for begrænsede områder. Derfor synes jeg, hr. Erhard Jakobsen, at den argumentation, der i den givne situation bliver ført frem, måske ikke er så saglig, som den egentlig burde være. Jeg vil i hvert fald pege på, at det argument bør tages med i betragtning.

Fru Kirsten Jacobsen kunne ikke forstå, hvorfor man ikke kunne snakke om lejeværdien i 1981. Nu plejer fru Kirsten Jacobsen at være godt inde i de sager, som hun beskæftiger sig med, men jeg ved ikke, om fru Kirsten Jacobsen har overset, at der netop i lovforslaget er gjort rede for hvorfor. Det er, fordi man regner med, at den næste vurdering, altså den 17. alm. vurdering, kan bruges som udgangspunkt for beregning af lejeværdien i 1981. Det står i lovforslaget, og hvis fru Kirsten Jacobsen havde læst det, så havde hun kunnet give sig selv svaret på det, men da hun spurgte efter det heroppefra, så synes jeg lige, jeg ville nævne det.

Der er blevet spurgt, hvor langt man er med kontantvurderingerne. Der kan jeg sige – jeg tror, jeg tidligere har svaret på et spørgsmål herom i folketinget – at jeg regner med her først i februar måned at få en endelig beretning om det. Det, vi har ventet på, er et udvalg, som har siddet og gennemarbejdet problemerne med hensyn til, hvordan kontantvurderingen kunne tilrettelægges. Jeg forventer, at vi i løbet af få dage vil kunne få en tilbagemelding herom, og derved skulle man kunne afgive den betænkning, som i så fald skal danne baggrund for en lovgivning på dette område.

Hr. Bernhard Baunsgaard var inde på nogle betragtninger over ejendomsskatternes fortræffelighed. Han var også inde på nogle betragtninger over, hvordan de sølle pensionister vil blive ramt af regeringens forslag. Uden jeg skal gå ind i en debat om ejendomsskatternes fortræffelighed, vil jeg gerne spørge, om det ikke vil genere hr. Bernhard Baunsgaard, hvis den pensionist, der ikke har nogen skat, får forhøjet sine ejendoms-

[Ministeren for skatter og afgifter]

skatter. Det er ikke, når det drejer sig om forhøjelser af den ene karakter, men kun hvis det drejer sig om forhøjelser af den anden karakter. Det synes jeg lige man skal have med i billedet, når man taler om disse ting. Forholdet er jo det, og det ved hr. Bernhard Baunsgaard også godt, at netop ud fra de betragtninger, jeg her har nævnt, kan en u hensigtsmæssig ejendomsbeskatning ramme de laveste indtægter hårdere, end vi ønsker. Det ved hr. Bernhard Baunsgaard godt.

Hr. Bernhard Baunsgaard spurgte også, om jeg har opgivet at rette på de værste skævheder ved den særlige indkomstskat, og det var vel først og fremmest med adresse til ekspropriationsproblemerne, som har været oppe i debatten. Dér kan jeg sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at det er ting, som fortsat overvejes i forbindelse med værdistigningsafgiften, og at man netop ved at fremsætte lovforslag om værdistigningsafgiften har mulighed for at rette på nogle af de værste skævheder, som hr. Bernhard Baunsgaard her taler om.

Det var nogle af de kommentarer, som jeg finder anledning til at komme med på nuværende tidspunkt. Mine kommentarer skal altså betragtes ud fra den forudsætning, at jeg forudser, at jeg i morgen kommer til at svare på langt flere ting, også i forbindelse med de lovforslag, som har været taget op til drøftelse her i dag.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Måtte jeg lige fortsætte dér, hvor ministeren for skatter og afgifter stoppede, nemlig da ministeren talte om dette udvalg, der afgav betænkning – jeg kan ikke huske, om det var i 1975, det var det vist. Der var vist grund til at føje til, at udvalget jo nåede til den konklusion, at det var umuligt på det givne grundlag at afskaffe rentefradragretten. Det synes jeg dog nok burde have været tilføjet.

Og må jeg så rette den fejltagelse ... ja men da jeg taler til ministeren, så er det nok praktisk at vente, til ministeren er færdig med at snakke til anden side. Måtte jeg så rette den værre fejltagelse, ministeren gjorde sig skyldig i. Jeg har ikke talt om ejendoms-skatter, jeg har talt om grundskatter. Jeg vil gerne gøre ministeren opmærksom på, at det,

det radikale venstre er interesseret i, er grundskatter, det er ikke ejendomsskatter, og det er der forskel på.

Når ministeren derefter er inde på pensionisterne, så vil jeg gøre ministeren opmærksom på, at pensionisterne har adgang til indefrysning af grundskatterne. Jeg har bedt flere forudgående ministre om at gøre tilstrækkeligt opmærksom på adgangen, og det kunne jeg have føjet til her til ministeren. Det er det, vi skal gøre for pensionister. Og med hensyn til de indtægter, man skal have for at have gavn af dette med grundskatter, så tror jeg nok, at denne undersøgelse viser det rigtige, nemlig at for 1974-indkomster lå det for visse ejerboliger helt nede på en skattepligtig indkomst på 23.000 kr. Nu er det selvfølgelig noget højere, men indtægterne er jo også steget siden 1974.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg synes ikke, man kan se bort fra, at denne debat i dag er en lille smule overflødig. I morgen skal man diskutere de konkrete forslag, som regeringen har udarbejdet på dette område, og dér skal vi altså igennem hele møllen igen, men det har den fordel, at dér diskuterer man på grundlag af netop, som jeg sagde det før, nogle konkrete forslag. Så mine kommentarer skal ved denne lejlighed være ganske korte.

Må jeg sige til hr. Bollmann, at jeg er enig i den opfattelse, der måske nok kom ind i hr. Bollmanns indlæg som en sidebemærkning, at regeringen så vidt muligt skal undgå at blande sig i forholdene på arbejdsmarkedet. Men netop i den forbindelse vil jeg sige, at regeringens hensigt, den hensigt, som vi markerede i oktober, efter at regeringen var dannet, og de konkrete forslag, der nu er lagt frem, f. eks. de syv boliglovforslag og også hele lovgivningen omkring lejeværdi m. m., har ét eneste vigtigt formål, nemlig på denne måde at markere viljen til at holde igen på de omkostninger, der er forbundet med at bo, således at det giver lidt nemmere – bestemt ikke nemme – muligheder for arbejdsmarkedets parter for at blive enige.

Hr. Bollmann drager ind i diskussionen – og det er der måske ikke noget at sige til – spørgsmålet om værdistigningsafgift og spørgsmålet om rentefradrag. Jeg tror, der er svaret indgående fra skatteministerens side

[Statsministeren]

på dette spørgsmål, så jeg skal bare gentage: en værdistigningsafgift vil ikke øge boligudgiften. Den er som bekendt – det er markeret klart – en afgift, der kun skal erlægges ved salg af jord og fast ejendom, og da kun, hvis der er tale om ekstraordinært store indkomster eller fortjenester. Rentefradragsproblemet er på undersøgelsesniveau, og det vil i hvert fald ikke være noget, der fremkommer forslag om i denne folketingsssamling.

Hr. Bollmann sagde også i nogle bemærkninger til skatteministeren: da skatteministeren var socialdemokrat. Det har han da vist aldrig været, men ellers skal jeg såmænd ikke blande mig i den bemærkning.

Fru Kirsten Jacobsen var helt oppe på dupperne, som man siger, og skulle rigtig bruge de stærke ord. Det er sådan, som fru Kirsten Jacobsen plejer at gøre det, og det er jo et sprog, man kan forstå, det må jeg erkende. Men det er bare ikke et sprog eller en måde, hvormed man analyserer det faktiske problem. Dette her med at sige, at regeringen ønsker at gøre det til en forbrydelse at bo i eget hus, hvad er det dog for noget . . . nå ja, det må jeg ikke sige – hvad er det for noget mærkeligt noget at sige? Og parcelhusejerne, ih, hvor har de tålt meget, og nu skulle de have sidste skud for boven. Hvad er det for en måde at argumentere på, når det er uomtvisteligt, at de forslag, regeringen lægger frem, og som kommer til debat i morgen, netop har det formål at tilpasse boligudgiften, så den passer til en neddæmpet indkomstudvikling i den kommende tid?

Hr. Hagen Hagensen mente, at jeg havde givet et orakelsvar, og så sagde hr. Hagen Hagensen også, at jeg stort set kun havde gjort det, at jeg citerede, hvad der stod i min åbningstale i begyndelsen af oktober sidste år. Nu er det jo ikke unaturligt, at man citerer, hvad der er udgangspunktet for regeringens politik, den blev nemlig fastlagt i oktober sidste år, men i øvrigt sagde jeg da betydelig mere. Jeg redegjorde for ganske mange ting. Selv om min tale ikke var lang, så lykkedes det mig at gå problemerne igennem og analysere dem og pege på, hvad der var regeringens mere konkrete formål med de forslag, som vi har lagt frem.

Og så spørger hr. Hagen Hagensen på inquisitorisk facon: nu vil man gerne vide, om regeringen vil forøge beskatningen. Ja men herregud, der er konkrete forslag; man ved,

hvad vilkårene er, hvad betingelserne er. Svaret ligger i de fremlagte forslag, hr. Hagen Hagensen.

Hr. Erhard Jakobsen skal jeg kun gøre én bemærkning til, og det er i og for sig en positiv bemærkning – hr. Erhard Jakobsen ser helt overrasket ud. Jeg vil gerne takke hr. Erhard Jakobsen, fordi han i hvert fald også sagde, at han ikke havde til hensigt at gå ud og skræmme parcelhusejerne og sige, at det var noget forfærdelig noget, regeringen gør. Ja, se, når hr. Erhard Jakobsen kan sige det, så er jeg lige ved at tro, at det er noget temmelig godt og fornuftigt, regeringen laver. Det er i hvert fald efter hr. Erhard Jakobsens mening ikke noget forfærdeligt noget, regeringen gør. Det må være, fordi der i vores oplæg er en hensyntagen til det, som vel også hr. Erhard Jakobsen ønsker at man skal imødekemme i denne situation, især hvor man står med vanskelige forhandlinger på arbejdsmarkedet.

Til hr. Ole Olsen og hr. Bernhard Baunsgaard kan jeg vistnok ganske kort gøre den bemærkning, at de begge fremkom med betragtninger og synspunkter, som jeg vist har lov til at fortolke sådan, at de ligger ret så meget på den linje, som regeringens forslag har lagt op. Og så vil jeg i denne forbindelse nøjes med denne bemærkning og sige tak til.

Hr. Arne Bjerregaard sagde direkte, at det, regeringen havde lagt op til, vel måtte forstås som en håndsrækning til Landsorganisationen. Det kan jeg bekræfte at det er, ikke specielt til Landsorganisationen, men til det problem, der skal løses på arbejdsmarkedet. Det er den sammenhæng, der naturligvis er, og den bemærkning takker jeg også for.

Ja, jeg har ikke flere bemærkninger at gøre til talerne. Der er jo af skatteministeren svaret mere indgående på de meget specielle problemer.

Fjerde næstformand (Melchior):

Vi går til anden runde.

Bollmann (CD):

Jeg må begynde med at sige til statsministeren, der mener, at debatten i dag har været overflødig, at det bliver en gentagelse, for vi kunne jo ikke vide på det tidspunkt, vi stillede forespørgslen, at regeringen ville komme med de forslag på de to områder,

[Bollmann]

som man nu er kommet med. Jeg mener fortsat, at to af de vigtigste områder ikke er afklaret i dag. Det var i det hele taget ikke ret meget, vi fik af vide fra regeringspartierne i dag, hverken om det ene eller om det andet.

Det kan da også godt være, at det ikke var så meget nyt, vi spurgte om. Men baggrunden for forespørgslen er jo netop, at fordi problemerne er så gamle og så store og truslen har ligget der så lang tid, og fordi overenskomsterne udløber om ca. 14 dage, så er det på høje tid, regeringen finder ud af, hvad den vil.

Må jeg sige til socialdemokratiets ordfører, hr. Karl Nielsen, at det er rigtigt, det ved vi jo godt, at man overvejer og man overvejer, det har man gjort i lang tid. Det, vi var interesseret i, det var, om disse overvejelser ville få betydning for den periode på de to år, der er tale om.

Fru Kirsten Jacobsen mente, det var en naiv tankegang, vi lagde frem. Jeg ved ikke, om det er mere naivt end at tro, at regeringen vil komme med forslag om afskaffelse eller nedsættelse af indkomstskatten.

Hr. Ellemann-Jensen mener, at de stigninger, der er tale om her, ikke er ret store, og stillede vel nok spørgsmålet om, hvor vi havde de store stigninger fra. Der må jeg da sige, at jeg har tilladt mig at læse i lovforslaget om lejeværdiforhøjelsen. Der er nævnt 9 eksempler, hvoraf de 7 udviser stigninger på i hvert fald over de 6 pct., der er tale om. De 2 af dem udviser stigninger på 20 pct.; det ene af disse med 20 pct. drejer sig om ejere på 67 år og derover. For at gøre det hele lidt sjovere har men fuldstændig udeladt eksempler på ejendomme, der har en værdi på 1 mill. kr. og derover, hvor de meget store stigninger kommer. Det er man elegant gået uden om her, hvor man viser nogle typiske eksempler. Jeg tror, det er dokumenteret, at der er tale om store stigninger, og at der er tale om væsentlige grupper, når vi taler om stigninger.

Jeg synes også, det var interessant at høre hr. Ellemann-Jensen tale om, hvordan det var gået med lejeværdistigningerne gennem de senere år. Så vidt jeg hørte, glemte han i hvert fald forhandlingerne sidste år, hvor jeg mener at kunne huske, at venstre var imod den daværende regerings forslag. Jeg mener at kunne huske, at man sidste år fra regeringens side indgik et forlig med venstrefløjen

her i salen, og jeg mener at kunne huske, at også venstre var kraftigt imod de forslag, der kom frem dengang, og det samme gælder i og for sig med hensyn til amtsgrundskylden.

Jeg er glad for hr. Hagen Hagensens bemærkninger om, at der er behov for initiativer andre steder. Jeg kan da sige, at CD har indleveret et lovforslag – det er ikke blevet fremsat endnu, men det bliver det formentlig en af de første dage – om forhøjelse af fradragsretten med hensyn til forbedringer, isolering osv. I det forslag ligger også, at vi ønsker indførelse af standardfradrag for ejerlejligheder.

Jeg skal ikke sige ret meget til hr. Ole Olsen og til hr. Kaj Hansen, men jeg vil da godt sige, at for ca. 14 dage siden var hr. Ole Olsen af en helt anden opfattelse. Da sagde han, at man var fuldstændig klar over, at en forhøjelse af grundskylden og grundskatterne i det hele taget også er en belastning for lejerne. Jeg tror ikke, CD nogen sinde har lagt skjul på, at det også er en belastning for lejerne. Vi har set eksempler på, at alene forhøjelsen af de kommunale grundskatter har betydet meget store stigninger på mange procent for huslejen i socialt byggeri. Derfor holder de udtalelser, som hr. Kaj Hansen kommer med, om, at det kun er et spørgsmål om ejere og kun spørgsmål om en lille del af lønmodtagerne, heller ikke.

Jeg vil også gerne erindre om, når vi taler om lønmodtagere, at jeg mener at kunne huske, at ca. 80 pct. af befolkningen hører til lønmodtagerkategorien, og at 60 pct. af befolkningen hører til dem, der ejer egen bolig. Derfor kan det altså ikke undgås, at der er sammenfald mellem disse to kategorier.

Til skatteministeren må jeg sige, at vi jo ikke fik svar på ret meget af det, jeg spurgte om. Jeg er glad for svaret med hensyn til kontantvurderingen, men jeg vil da gerne vide, om regeringen agter at fremsætte lovforslag, så kontantvurderingen kan få virkning fra 1981. Det mener jeg ikke jeg fik noget svar på.

Jeg skal undlade at kommentere dagsordenen fra retsforbundet. Det må vel være regeringens sag at argumentere imod den. Det er ikke os, der skal komme med lovforslag i den retning. Men jeg skal da gerne tilkendegive, at vi stemmer imod dagsordenen. CD har ikke i sinde at fremsætte dagsordensfor-

[Bollmann]

slag her i dag. Det var ikke derfor, vi ønskede denne debat.

Må jeg slutte med at sige, at selv om vi ikke fik nogen afklaring af de store åbenstående spørgsmål, så er jeg overbevist om, at man nu udmærket er klar over problemstillingen, over sammenhængen mellem overenskomstforhandlingernes forløb og boligbeskatningen. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge til allersidst, om regeringen, hvis nu det samme ønske, som CD i dag har fremsat, kom fra arbejdsmarkedets parter under trepartsforhandlingerne, så måske ville være lidt mere lydhør.

Karl Nielsen (S):

Jeg har ikke ret mange bemærkninger her i anden omgang.

Vi må vel nok konstatere, at konsekvenserne af de taler, vi har hørt, dels fra CD, dels fra de konservative, hvis deres tanker og synspunkter blev gennemført, måtte være, at der skulle gennemføres ret så væsentlige stigninger i personbeskatningen, idet man i hvert fald fra hr. Bollmanns side er talsmand for store begrænsninger i lejeværdierne og afskaffelse af grundbeskatningen.

Også jeg er lidt forbavset over hr. Bollmanns udtalelser om, at der vil blive stigninger på 20–25 pct. for store grupper. Jeg har ikke kunnet finde disse store grupper ved at gennemlæse lovforslaget. Jeg tror, det er rigtigt, som det blev fremført af hr. Ellemann-Jensen, at man sammenligner 1978 med 1980 i stedet for at bruge det rigtige år, 1979, og sammenligne det med 1980.

Og når man taler om huslejestigning, så må man vel nok sige, at det ikke er lig med lejeværdistigning. Hvis man skal beregne en huslejestigning i forhold til året før, så må der indgå dels grundbeskatningen, dels prioritetsrenter og lejeværdi. Derved finder man frem til, hvor meget huslejen stiger i procent.

Den samme fejl mener jeg hr. Hagen Hagensen begår. Hr. Hagen Hagensen taler om, at der sker en 15 pct. stigning i lejen. Hvis hr. Hagen Hagensen tænker på disse ejendomme, der er anskaffet før 1969, som får en lejeværdistigning på 14,75 pct., så må jeg sige, at det dels kun er skatten af lejeværdien, dels indgår det sammen med de andre områder, jeg nævnte, prioritetsrenter, grundbeskatning osv.

Jeg skal på vegne af venstre og socialdemokratiet afvise dagsordensforslaget, fremsat af hr. Ib Christensen, og på vegne af de samme to partier fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget tager statsministerens redegørelse til efterretning, går tinget over til næste punkt på dagsordenen.«

Fjerde næstformand (Melchior):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg kan på vegne af fremskridtspartiet afvise begge dagsordensforslag. Jeg synes, at overflødige dagsordensforslag ikke fortjener, at man stemmer for dem, ikke engang at man undlader at stemme.

Må jeg sige til skatte- og afgiftsminister Anders Andersen, at jeg havde faktisk læst det forslag. Det kan da godt ske, at man ikke skal provokere på den måde, men jeg troede egentlig ikke rigtig på, da jeg læste forslaget, at skatte- og afgiftsminister Anders Andersen havde tænkt sig at begynde at sætte de nye vurderinger i kraft med 1 års tilbagevirkende kraft, så derfor provokerede jeg nok. Man sætter 17. alm. vurdering i kraft, 1 år før man ellers ville have sat den i kraft. Det er der ingen som helst tvivl om, hvis den skal sættes i kraft pr. 1. april 1981, det tror jeg selv skatteministeren vil give mig ret i.

Og så må jeg sige til statsministeren, at man selvfølgelig kan have forskellig opfattelse af, hvad der er velafbalanceret, hvad der er rimeligt, og hvad der er nulløsninger, og jeg må jo tage til efterretning, at statsministeren og hans parti og hans regering synes, det er rimeligt, at visse parcelhusejere her i landet bliver pålagt stigninger på over 15 pct. på 1 år, samtidig med at medlemmer af regeringen udtaler, at der ikke er plads til nogen som helst lønfremgang. Jeg må også tage til efterretning, at statsministeren og regeringen synes, det er rimeligt at pålægge pensionisterne en stigning på 6–8 pct. på 1 år. Det kan vi andre selvfølgelig have en anden opfattelse af, men vi må bare tage til efterretning, at

[Kirsten Jacobsen]

socialdemokratiet og regeringen altså finder, at en stigning på 15 pct. for en stor del af parcelhusejerne er rimelig, og at en stigning på 6-8 pct. for pensionisterne er rimelig.

Det, jeg mente med, at nu skulle parcelhusejerne have det sidste skud for boven, var simpelt hen ikke møntet på de forslag, statsministeren har fremsat her i folkettinget. Det var møntet på det forslag, som ikke er fremsat, og som måske ikke bliver fremsat. Hvert andet medlem af regeringen fortæller os jo i alle landets aviser hver anden uge om denne værdistigningsafgift, og vi må jo tro, at medlemmerne af regeringen ved, at der kommer et sådant forslag, det blev jo sagt i regeringserklæringen, og indtil en eller anden minister har sagt, at nu er det et dødt forslag, ja, så må vi jo tro, at der kommer et sådant forslag.

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge, hvordan man kan stå heroppe og sige, at regeringen har bestemt, at værdistigningsafgiften ikke skal påvirke de løbende boligudgifter. Hvordan i alverden skulle det kunne lade sig gøre? Hvis det er en afgift, som ikke er en løbende afgift, men en afgift, som skal pålignes ejendommen ved salg, ja, så må den jo altså fordyre prisen, og hvis man fordyrer ejendomspriserne, så fordyrer man jo altså også boligudgiften til næste år for den nye ejer, der skal bo i boligen. Hvis det er sådan, at regeringen har et eller andet orakelsvar på, hvordan en afgift som værdistigningsafgiften skulle kunne påføres ved salg, uden at den fordyrer de løbende boligudgifter, så vil jeg egentlig gerne have det at vide.

Ellemann-Jensen (V):

Både hr. Hagen Hagensen og hr. Erhard Jakobsen var inde på, at når vi skal vurdere de lejeværdier, der er foreslået for det næste år, så bør det rigtige være at sammenligne dem med 1978-lejeværdierne og ikke, som jeg var inde på i mit indlæg, de værdier, der er gældende i år. Hr. Hagen Hagensen sagde, at det jo er 1978, der skal sammenlignes med, for 1979 har man ikke prøvet endnu, og hr. Erhard Jakobsen mente, at når man rundt omkring vurderer sin egen situation, så er det sidste års selvangivelse, man tænker på.

Jeg vil nu advare imod at undervurdere folks evne til at bedømme deres egen økono-

miske situation, og hvis forespørgerne og andre mener det alvorligt, når de taler så pænt om, at de da gerne vil hjælpe til, at regeringens opfordringer til at vise tilbageholdenhed i indkomstdannelsen bliver fulgt, ja, så skal man lade være med på denne måde at forstyrre debatten og prøve at appellere til en mangel på forståelse, som jeg ikke tror eksisterer.

I denne forbindelse siger man også lidt drillende, at venstre jo i øvrigt har stemt imod de lejeværdiregler, der gælder for 1979, og det er da fuldstændig rigtigt. Jeg sagde tydeligt i mit første indlæg, at det stammer fra den forrige regerings tid, og det stemte vi imod dengang, men ikke desto mindre er det situationen i dag, og det er på grundlag af den situation, der skal arbejdes videre.

Det er nok værd at lægge mærke til, at hr. Hagen Hagensen gør opmærksom på, at i det, som vi kalder en nulløsning med hensyn til lejeværdier næste år, er der altså nogle, der skal af med 270 mill. kr. mere, og der er nogle, der skal af med 230 mill. kr. mindre, og så kunne jeg forstå på hr. Hagen Hagensen's argumentation, at der ikke var nogen, der måtte af med mere. Resultatet af det ville så blive, at der ville ryge ½ mia kr. ud af det samlede skatte- og afgiftsprovener i 1980. I den sammenhæng, vi diskuterer disse ting, må man endnu en gang spørge de konservative, som stemmer for finanslovsforslag, som selv har forskellige ideer, der koster penge, som ikke vil være med til at stemme for indenlandske statslån, som skal opsuge likviditeten: hvad er det så for ideer, man har om, hvor man skal skaffe de penge? For jeg går ud fra, at man ikke er interesseret i, at statens underskud bare skal have lov til at vokse med den halve milliard, som hr. Hagen Hagensen altså indirekte har foreslået her.

Hagen Hagensen (KF):

Statsministeren var så venlig i denne omgang at forklare sin tale, hvor han fortalte, at han havde sagt en hel del, og det tager jeg så til efterretning. Nu, hvor det blev sagt på en anden måde, fandt jeg egentlig, at statsministeren havde givet os lige så lidt og lige så klar besked, bortset fra én ting. Det var den, at det kom klart frem, at statsministeren med de forslag, der er stillet, vil være med til at øge beskatningen. Han henviste til de frem-

[Hagen Hagensen]

satte forslag, og det vil så komme til at gå ud over de mange ejere af en bolig, der kan komme ud for en indtil 15 pct.s stigning af lejeværdien.

Lad mig i forbifarten sige til hr. Karl Nielsen, der prøver på at sige, at det jo ikke er så galt med disse 15 pct., at det kan være betragteligt store beløb, ikke mindst for mennesker, der er lidt oppe i årene, og hvis indkomstgrundlag ikke ligefrem er stigende.

Derfor skal det siges klart og tydeligt, at det er en forøgelse af lejeværdien, på samme måde som det vil være en forøgelse af leje, der bliver sat 15 pct. op. Så kan man komme og sige, at det kun svarer til skatten af det og det. Det er en kendsgerning, at det er en 15 pct.s stigning, man kommer ind på, hvor man i gennemsnit skal stige ca. 2 pct. Jeg finder ikke, det er en acceptabel løsning af forholdene.

Skatte- og afgiftsministeren var måske knap så meget sfinks, som han ellers har været i nogle måneder, når der skulle fortælles om ting, der lå til drøftelse i hans regie, i denne forbindelse om værdistigningsafgift og rentefradragsordning. Men skatteministeren sagde én ting, som jeg godt vil have lov til at opholde mig ved. Han sagde, at usikkerheden vel nok var skabt, fordi oppositionen ikke forklarede, hvad der lå bag ved tankerne om rentefradragsordningens ændring og om værdistigningsafgiften.

Må jeg sige til skatte- og afgiftsministeren: jo, vi har netop forklaret, hvad det er, der ligger bagved, og her er det, vi skilles, for her kan skatte- og afgiftsministeren og jeg ikke komme overens. Jeg holder for, at en værdistigningsafgift, efter det, vi endnu kender til den – det er jo ikke så voldsomt meget – vil være en engangsafgift, der udløses ved salg af en ejendom, og denne afgift kan om fornødent overføres til en anden ejendom, man køber, men staten betinger sig at få sikkerhed inden for en vis værdiramme.

Det vil sige, at det vil gøre det umuligt for den, der sælger en ejendom, at overføre værdistigningsafgiften til en ny ejendom, for hvilken sælger vil dog rykke, for at staten skal have en bedre plads i prioritetsordenen? Derved kommer denne afgift til at stavnsbinde den enkelte. Hun eller han må blive i det hus, de én gang har købt. Det er det, jeg anser for at være farligt. Det lyder kont, at afgiften kan overføres, men de barske kends-

gerninger eller, om man vil det, den almindelige økonomiske opfattelse hos en sælger af, hvor stor hans sikkerhed skal være, siger, at det bliver den ikke, for han vil ikke vige for staten. Det er dér, det bliver vanskeligt. Det vil sige, at det umuliggør reel handel, for man skal betale en stor afgift i løbet af ganske få år. Det kan man ikke, og så er det, det kommer til at gå i stå, og så får vi balladen, for at tale jævnt dansk.

Men jeg erkender, at der findes ingen lette løsninger, hvis man vil lave om på tingene og på den måde søge at gribe ind i det, som jeg anser for at være en velerhvervet ret både i henseende til at eje noget og i henseende til at trække renter af sin gæld fra. Der findes ingen lette løsninger.

Det er også korrekt, når skatte- og afgiftsministeren i dag siger til mig, at mit parti, det konservative folkeparti, der var med i boligforliget i 1974, gik ind for, at der skulle foretages en undersøgelse. Ja men det er det, vi skal frem til, nemlig en undersøgelse af, om der kunne tilvejebringes en sådan ordning, at man kunne begynde at aftrappe både lejeværdi og rentefradrag.

Nu vel, undersøgelsen blev sat i gang loyalt, som den skulle det, af ministeren, og resultatet udeblev ikke, og det gentager jeg i dag fra en anden dags debat med ministeren, for at der nu ikke skal være tvivl om, at sådan blev det. Man kom tilbage, som det alt også er sagt i dag, og fortalte, at det ikke kunne lade sig gøre at adskille de erhvervs-mæssige og de private renteudgifter. Dermed faldt det, og så er vi ude af den historie. Lad dog være at komme med den for tredje gang! Vi har ikke mere med den at gøre. Det kunne ikke lade sig gøre på den måde. Der findes ingen nemme løsninger på dette område.

Det kunne være fristende at gå ind i en række enkelte betragtninger, bl. a. at gå ind i en debat med hr. Arne Bjerregaard, der siger, at det er risikofyldt at fastfryse boligudgiften, hvis indkomsten ikke kan fastfryses. Ja men vi kommer jo netop og ønsker at fastfryse boligudgiften for at kunne fastfryse indkomsten og indkomstdannelsen. Det ville jo dog være en ting. Man skal jo begynde et eller andet sted, og derfor kan jeg ikke se risikoen ved, at man søger at skabe grundlaget for at gøre disse ting.

Vi har ikke kommet og sagt her, at der skal mindre ind end skatten af den lejeværdi,

[Hagen Hagensen]

der var gældende i 1978. Vi mener, at der skal akkurat det samme beløb ind, som der kom ind på grundlag af 1978-værdifastsættelsen.

Og skal jeg undlade at tage en debat op igen med hr. Ellemann-Jensen om, hvorvidt man, når der er stemt for finanslovforslag og stemt imod indenlandsk og udenlandsk lånoptagning, så kan fremkomme med et forslag som det, vi har gjort. Jo, det kan man, for der er mulighed for, hvad hr. Ellemann-Jensen dog ellers også har et vågent øje for, at der kunne finde visse besparelser sted. I øvrigt er der jo ikke tale om, at man går ned i indkomst her; man holder det samme niveau, og det er det, man egentlig også gerne vil fra regeringens side. Jeg kan ikke se, der er noget galt i disse ting. Tværtimod synes jeg der er tale om, at det ville være en virkelig god ting, om man stillede lejeværdibegrebet i bero for en periode.

Så skal jeg blot sige, at vi ikke kan gå ind for det dagsordensforslag, der er stillet af Danmarks retsforbund, allerede på grundlag af den ordlyd, det har. Det dækker jo ikke hele det begreb, der kan være tale om at gå ind på.

Som forholdene er i dag, kan vi også for vort vedkommende sige, at vi kan tage ministrenes, bliver det vel så, redegørelse til efterretning. Det er jo alt sagt, at vi skal på den igen i morgen for at drøfte disse forhold.

Dertil kommer så min slutbemærkning: det er hverken forespørgeren her i dag eller det parti, jeg hører til, der fastsætter dagsordenen for tinget. Når statsministeren kalder dette for en lidt overflødig debat, så har han naturligvis lov til det, men så må han da nærmest finde ud af at tale med dem, der tilrettelægger dagsordenen. Hvis det skulle være i den rette tidsfølge, som jeg pegede på i mit første indlæg, så er det konservative forslag fremkommet den 18. i forrige måned. Forespørgslen til denne debat er stillet den 23. januar 1979, og regeringens forslag kommer først den 31. januar 1979. Det kunne nok have været lavet lidt mere smart, men det er det altså ikke.

Fjerde næstformand (Melchior):

I anledning af en række bemærkninger skal jeg blot erindre om, at forespørgsler,

som tinget har besluttet skal nyde fremme, skal forhandles i tinget inden en given frist.

Ole Olsen (SF):

Hr. Bollmann var så venlig heroppefra at oplyse mig om, at jeg ved en tidligere lejlighed havde erkendt, at en forhøjelse af grundskatterne ville blive en byrde for både ejerboligerne og udlejningsboligerne. Ja naturligvis, det ville da ligge mig fjernt at forsøge at benægte det.

Det, der er tale om her, er jo netop, hvad der er værst for lønmodtageren. Er det grundskatter, er det indkomstskatter, eller er det afgifter? Jeg tror ikke, at ret mange kan være i tvivl herinde, når de tænker sig ærligt om. Det er indkomstskatterne og afgifterne, der er værst for lønmodtagerne. Grundskatterne kan de jo nok klare bedre. Og så har jeg slet ikke nævnt, at dette at stryge tilskud til arbejdsgiverne selvfølgelig i endnu højere grad vil forværre det for lønmodtagerne.

Jeg må spørge videre, om CD tror, at den betalingsbalancestilling, vi har, ikke vil give anledning til økonomiske indgreb. Jeg kan ikke forestille mig andet. Jeg forsøger at få byrden af disse indgreb væltet over på de skuldre, der bedst kan bære den, og jeg tror såmænd ikke, at statsministeren personlig er så forfærdelig uenig med mig i det, jeg vil her. SF har ved adskillige lejligheder erkendt vort medansvar i retning af at løse betalingsbalanceproblemerne.

Nu var hr. Waldorff heroppe, og jeg er sådan set ked af at sige det, men med sædvanlig selvtretfærdighed hos VS fremførte han, at det tilsyneladende kun var VS, som ville være med til at forhindre indgreb i overenskomstsituationen. Jeg mente ellers, at både hr. Kaj Hansen og jeg heroppefra forsøgte at anvise alle de midler, man bedst kunne anvende for netop ikke at komme til at blande sig i overenskomstsituationen. Det er trist at måtte sige det til hr. Waldorff, jeg må næsten tænke mig godt om for at spørge: hvad er det egentlig talt, hr. Waldorff vil opnå? Er det at modvirke indgreb i overenskomstsituationen, eller er det noget helt andet?

Jeg mener, at vi ved at fremsætte et konstruktivt forslag måske til en vis grad via påvirkning gennem socialdemokratiet kan formå regeringen til at lade være med at stikke

[Ole Olsen]

fingerne i overenskomstsituationen. Mit håb om det er ikke særlig stort, men det bør jo forsøges.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg har selvfølgelig bemærket, at mit eksempel med 15 års værdistigninger på en grund ikke er blevet bestridt. Det kunne heller ikke lade sig gøre. Men jeg har også bemærket, at det hverken er blevet kommenteret af skatte- og afgiftsministeren eller af statsministeren, og det synes jeg i og for sig er ret så interessant.

Der er stillet to dagsordensforslag. Da kommunisterne vil være med til at begrænse prisstigninger, også på jord, så kan vi selvfølgelig stemme for retsforbundets dagsorden.

Men så har jeg et praktisk forslag til regeringen. Jeg vil foreslå, at man får trykkeriet i kælderen til at trykke et større oplag af en dagsorden, der lyder sådan:

»Idet folketinget tager ministerens redegørelse til efterretning, går tinget over til næste punkt på dagsordenen.«

Så behøver man kun at indføje »statsministeren« eller »skatte- og afgiftsministeren«, og det vil jo være meget rationelt at gøre det på den facon.

Jeg synes, det er en dårlig form, man har valgt, for hvad betyder det i realiteten? Det betyder i realiteten, at med sådanne dagsordener kan man afskære folketinget fra at tage stilling til en ganske konkret sag, og det tror jeg er en dårlig parlamentarisk praksis at komme ind på. Men hvis man vil fortsætte ad den vej, så er der som sagt ingen grund til at trykke nye dagsordener hver gang. Vi agter altså at stemme imod den dagsorden.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg stillede et konkret spørgsmål til ministeren for skatter og afgifter, som jeg mener at jeg plejer at gøre det: præcist. Men som sædvanlig fik vi ingen opklaring af, hvad regeringen ville, og det må jo så stadig væk vente. De mennesker, det går ud over, ved altså fortsat ikke, hvordan deres fremtid vil forme sig. Men på et eller andet tidspunkt bliver ministeren vel færdig med at tænke sig om – hvis det er det, tiden går med.

Derefter er der fremsat to dagsordensforslag. Så vidt jeg kan skønne, må der være en

god hensigt med retsforbundets dagsordensforslag. Man kan så beklage, at retsforbundet ikke har været i stand til at formulere et dagsordensforslag, der klart siger det, de vil, for de kan jo ikke drømme om, at en regering skulle kunne stoppe prisstigningerne; det højeste, de kan vente, er vel at bremse prisstigningerne. Det er vel det, man mener.

Må jeg endelig sige noget om regeringens dagsordensforslag. Det er allerede foreslået heroppefra, at der trykkes et eller andet stort antal dagsordensforslag med plads til at føje ind, hvilken ministers redegørelse man skal tage til efterretning. Kan vi dog ikke nå dertil, at vi her i folketingssalen kan føre en debat, uden at regeringen skal styrkes i sin egen overbevisning? Se dog at få styr på jeres egne meninger, så I ikke hele tiden og hver dag skal styrkes i troen, bare fordi der fremsættes en forespørgsel – i dag skal I vel endda styrkes to gange – der må jo være mulighed for at tage en redegørelse til efterretning også under næste forespørgsel. Det er lidt for ringe. Det radikale venstre agter ikke at deltage i denne spøg mere.

Arne Bjerregaard (KrF):

Lad mig først sige om dagsordensforslagene, at retsforbundets dagsordensforslag sådan set ville være udmærket, hvis man strøg det sidste forholdsord, så der var tale om prisstigninger i al almindelighed, for det var der dog en vis målsætning i, men da vi ikke mener, man skal sætte ind over for prisstigninger på et enkelt område, men over for alle prisstigninger i samfundet, kan vi ikke tilslutte os dette dagsordensforslag og vil støtte det af de to regeringspartier fremsatte forslag, selv om det, statsministeren sagde, ikke indeholdt særlig meget nyt eller gav særlig mange løfter for fremtiden. Vi må altså stemme for SV-partierenes dagsordensforslag for at undgå at skulle stemme for retsforbundets.

Statsministeren takker for, at jeg erkendte, der var tale om en håndsækning til lønmodtagerorganisationerne. Nu ved jeg ikke, om jeg skal takke for, at han takker mig, men jeg kan i hvert fald sige, at jeg altså har ment, det var for LOs skyld. Men jeg sagde samtidig, det var en risiko, og det vil jeg fastholde, selv om hr. Hagen Hagensen angriber det. Det er en risiko, fordi vi nedsætter den al-

[Arne Bjerregaard]

mindelige boligudgiftsstigning her i samfundet, som måtte følge med den almindelige prisudvikling. I forvejen giver vi hinanden subsidier til at bo billigt, direkte eller indirekte. Hvis vi forøger disse subsidier, samtidig med at vi har et underskud på betalingsbalancen, og hvis lønmodtagerorganisationerne ikke tager imod den udstrakte hånd, er det givet, at man må hente de penge, man kommer til at mangle, et andet sted. Stigningen i boligudgifterne burde følge den almindelige udvikling, men den vil man altså bremse, og derfor er det en risiko. Kun under forudsætning af, at lønmodtagerne går med til, at det skal indvirke på deres lønkrav, er det en fordel. Der er den risiko, at de ikke tager imod, og så er man dårligere stillet, end man var før, men dermed være ikke sagt, at jeg ikke mener, man skal tage den risiko, man er blot nødt til at erkende, at der er en risiko, men det er, som om regeringen ikke vil spørge sig selv, hvad man vil gøre, hvis man ikke får det igennem, som man ønsker indirekte. Jeg mener altså, man i dag i højere grad skulle have prøvet at vurdere, hvad man vil gøre, hvis det, man er inde på, ikke lykkes, for så bliver problemet sandelig alvorligt.

Skatteministeren sagde, at vi havde ændret holdning med hensyn til spørgsmålet om ophævelse af skattefradragets retten for renter. Nej, vi har ikke fået en anden holdning; vi har nøjagtig den samme holdning, som vi hele tiden har haft, men vi har bare sagt, vi ikke kan være med til at ophæve denne regel isoleret, spørgsmålet må ses i sammenhæng med omlægning af hele vores indkomstskattesystem, herunder selvfølgelig også med lejeværdiberegningen. Når skatteministeren vil skyde os i skoene, at vi har ændret holdning, må jeg tværtimod hævde, det er skatteministeren, som har ændret holdning, for han sagde i sin tid, at han overhovedet ikke ville være med til det, men mener nu, det kan realiseres.

Lad mig så spørge skatteministeren ganske direkte, da han ikke svarede på det, jeg spurgte om indirekte: vil forventningen om en mindre kapitalvindingskat på erhvervs-ejendomme ikke medføre en nedgang i omsætningen af erhvervs-ejendomme? Eller, hvis skatteministeren ikke vil svare på det så direkte: har skatteministeren ikke en formodning om, at forventninger om en nedsættelse

af kapitalvindingskatten vil reducere omsætningen af erhvervs-ejendomme?

Endelig må jeg stille et direkte spørgsmål til statsministeren; som i januar udtrykkelig sagde, at værdistigningskatten eller afgiftsloven kommer i februar: står statsministerens ord til troende?

Ib Christensen (DR):

Hr. Bernhard Baunsgaard kunne ikke acceptere, at det var muligt at stoppe prisstigningerne på jord. Det mener vi nu i retsforbundet det er, men når regeringen ikke vil gøre noget ved prisstigningerne på jord – det fremgår jo af den afværgedagsorden, man har foreslået – og retsforbundet på den anden side vil stoppe prisstigningerne på jord, er det da et ægte radikalt standpunkt at sige, at man vil bremse prisstigningerne på jord. Havde det tjent noget formål, ville jeg hjertens gerne have ændret dagsordenen i overensstemmelse hermed, for bare det, at regeringen var villig til at gøre noget for at bremse disse prisstigninger, ville jo være en stor ting.

Hr. Arne Bjerregaard ville ikke stemme for vort dagsordensforslag, fordi han mener, man ikke kan sætte ind på et enkelt område af prisstigningerne. Men det forhindrer dog ikke hr. Arne Bjerregaards parti i at forelægge en Q-plan, der ensidigt er vendt mod lønstigningerne. Når det drejer sig om prisstigningerne på jord, er kristeligt folkeparti altså ikke til at få i tale, men når det drejer sig om lønstigninger, skal der sættes ind med en behård indkomstpolitik. Det siger noget om kristeligt folkepartis sociale indstilling, hvis man kan bruge udtrykket »social« i den forbindelse.

Hr. Hagen Hagensen havde nærmest den modsatte opfattelse af hr. Arne Bjerregaard, idet han sagde, at det dagsordensforslag, retsforbundet havde stillet, ikke dækkede hele det område, vi taler om. Ja men hvor ofte er det ikke sket, hr. Hagen Hagensen, at der under en folketingsdebat er blevet fremsat dagsordensforslag om afgrænsede dele af det, der forhandles? Det er da sket tusinder af gange. Derfor kan jeg ikke godkende hr. Hagen Hagensens argument.

Hvad angår hr. Karl Nielsen, stiller sagen sig helt specielt, for hr. Karl Nielsen ulejligede sig overhovedet ikke med nogen argumen-

[Ib Christensen]

tation. Det forstår jeg godt, for når han er fællestaler for socialdemokratiet og venstre, er det faktisk nemmere ikke at sige noget end at sige noget og dog ej sige noget. Derfor sagde hr. Karl Nielsen intet som helst imod retsforbundets dagsordensforslag, men stillede bare et andet, der er om muligt endnu mere intetsigende end hr. Karl Niensens intetsigende argumentation.

Fru Kirsten Jacobsen fandt, at retsforbundets dagsorden var overflødig, og det er måske et synspunkt, som fremskridtspartiet ville kunne hævde med et vist udbytte, men hvis det havde været tilfældet, havde regeringspartierne vel ikke ulejliget sig med at foreslå en afværgedagsorden. Det er jo imidlertid det, de har gjort, og det skyldes nok, at det rører ved et for regeringspartierne åbenbart meget penibelt problem, for havde folketinget vedtaget denne målsætning, som folketinget anstændigvis burde have gjort, fordi det er et samfundsonde, vi står over for, havde det næste spørgsmål været: hvordan stopper eller bremser vi prisstigninger på jord?, og så var man ikke kommet uden om den økonomiske sagkundskab, de økonomiske vismænds rapporter og det, som talrige økonomer har sagt. Da socialdemokratiet og venstre i øvrigt principielt set har vidt forskellige holdninger på dette punkt, forstår jeg godt, det har været nødvendigt med en dagsorden, men derved bliver det altså en afværgedagsorden, og til gengæld bliver det også afsløret, at regeringen ikke prioriterer spørgsmålet jordprisstigninger så højt, at man politisk overhovedet vil forpligte sig på det; man vil ikke alvorligt bekæmpe dette samfundsonde.

Vi vil naturligvis stemme imod denne dagsorden, der tager en redegørelse til efterretning, der udmærkede sig ved sin umådelige korthed og ved sin totale intetsigen.

Jeg synes ikke, denne debat har været ganske overflødig, her havde der været mulighed for at se tingene i sammenhæng, og selv om vi i morgen skal diskutere lignende spørgsmål, er det dog enkeltheder, vi skal diskutere i morgen, men jeg synes regeringspartierne burde have gjort noget mere ud af denne debat, end man har gjort. Det har man ikke villet, og det gør det dobbelt rimeligt, at folketinget eller i hvert fald oppositionen i folketinget stemmer imod denne afværgedagsorden fra regeringspartierne.

(Kort bemærkning).

Bollmann (CD):

Jeg skal først takke hr. Karl Nielsen for undervisningen i at udfylde selvangivelsen. Jeg tror nok, han glemte standardfradraget; det er da ikke afskaffet endnu, så vidt jeg husker.

Jeg vil gerne samtidig understrege, at de eksempler på stigninger, jeg nævnte, er taget fra lovforslaget om ændring af lejeværdiberegningen (nr. L 135). Det var stigninger fra 1979 til 1980, som man vil kunne se af lovforslagets bilag 1.

Jeg sagde før, at vi følte, det var regeringens ansvar at tage initiativ i disse spørgsmål. Derfor kan vi, selv om vi selvfølgelig ikke er enige med regeringen, tage denne redegørelse til efterretning, og vi har ikke selv ønsket at stille noget dagsordensforslag. Så synes jeg også, vi har strakt os langt i spørgsmålet om at vise vores gode vilje.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af *Karl Nielsen* (S) (se foran)

vedtoges med 101 stemmer mod 29; 10 stemte hverken for eller imod.

Hermed var forslag om motiveret dagsorden af *Ib Christensen* (DR) (se foran) bortfaldet.

Hermed sluttede forespørgslen.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg skal gøre opmærksom på, før vi går over til næste sag på dagsordenen, at det er hensigten at holde spisepause efter afslutningen af den nu følgende forespørgsel. Dog ligger det til en vis grad selvfølgelig i ordførernes hånd, om denne hensigt vil blive udført; i hvert fald bliver der spisepause inden aftenmødet.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Forespørgsel til statsministeren: